№ 50. Treschdeen, 9. Dezemberî. 1892.

Sludinajumus nem preti:
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 10 un pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7, Helmsinga namâ, un Rihgâ, J. E. C. Kapteina kga grahmatu bodê, Eeksch-Rihgas Leelajâ Kehninu eelâ № 10.

Maksa par sludinajumeem:
8 kap. par sihku rakstu rindinu; pahrtulkoschana is sweschahm walodahm par brihwu.

Latweeschu Awises.

Isnahk weenreis nedelâ.

Maksâ, Jelgawâ sanemot:
par gadu 1 r. 50 k., par pusgadu 90 k.

Maksa, pahr pastu peesuhtot:
par gadu 2 r., par pusgadu 1 r. 25 k.

Ekspedizija:
Jelgawâ, pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7.

Redakzijas adrese:
Jelgawâ, Walles eelâ № 7.

„Latw. Aw." war apstellet:
Jelgawâ: Pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7, „Latw. Aw." ekspedizijâ. — **Leepajâ:** Emila Voegedinga grahmatu bodê, pee tirgus platscha. — **Bauskâ:** Steina kga apteekâ un Ed. Drengera kga bodê. — **Talsôs:** J. Hirschmana kga un H. Towa kga grahm. bodê. — **Kuldigâ:** Ferd. Besthorna kga grahm. bodê. — **Dobelê:** J. Dawidofska kga bodê. — **Saldû:** Stepermana kga grahm. bodê.

71. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstellet:
Rihgâ: Hoerschelmana kga grahmatu bodê, Wehweru eelâ № 6.; J. E. C. Kapteina kga grahm. bodê, Eeksch-Rihg. Leel. Kehninu eelâ № 10; W. F. Häckera drukatawâ, Paleijas eelâ № 3. — **Eeksch- un ahrsemê:** Rudolfa Mosses kga wisâs ekspedizijâs. — **Walmeerâ:** Frey'a kga grahm. bodê. — **Walkâ:** M. Rudolfa kga grahm. bodê. — **Bes tam: pee zeen. mahzitajeem** — tiklab **Widsemê,** kâ ari **Kursemê.**

Us Latweeschu draugu beedribas gada-sapulzi

9. Dezemberî Rihgâ, jaunajâ museja,
eeluhds
beedribas preekschneeks.

Us nahkamo 1893. gadu.

Nahkamâ 1893. gadâ „Latweeschu Awises" eesahks sawu 72. gada-gahjumu. No ta pascha redaktora waditas, winas ari us preekschu strahdahs tai paschâ garâ, kâ lihds schim. Winu satura sihkaka isskaidroschana jeb programa lasama sludinajumu nodalâ.

Eewehrodami daudz abonentu wehleschanos, mehs nahkoschâ gadâ basnizas un semkopibas peelikumus, kâ ari stahstus tâ drukasim, ka tos trihs ihpaschâs grahmatâs warehs eesest. Saturs zaur to netaps masaks, bet buhs wehl drusku leelaks. Tizam, ka schis pahrgrosijums wiseem lasitajeem buhs pa prahtam.

Padomi teesas leetâs.

91. Jautajums: Krona mahjâs esmu prezejis atraitni ar diweem behrneem, dehlu un meitu, no pirmahs laulibas. Dehlam pehz tehwa nahwes tika mahjas norakstitas, bet tas nomira. Pameita ir isprezeta, kura sawu peederumu no manis dabujusi lihdsa. Man ir diwi behrni. — Kas nu ir mahju mantineeki? Waj pameita no pirmahs laulibas, jeb waj mani ihstee behrni? Kam peekristu mahju eepirkschana, un kahdi mantojumi buhtu pameitai un maneem ihstajeem behrneem? Br. A. Br.

Atbilde: Mahjas mantot war tikai jautataja nelaika padehla mahsa un mahte.

92. Jautajums: Waj es no kara deenesta atweeglinaschanu waru dabut, waj nè, kad manam tehwam naw wairak behrnu, kâ tikai es weens pats, bet mahtei ir wehl weens dehls, jeb mans pusbrahlis? Wina tehws apprezeja atraitni. Bet mans pusbrahlis jau bijis kara deenestâ, un ir 40 gadu wezs. Bes tam mans tehws ari ir karâ deenejis, wehl sem Keijara Nikolaja, 15 gadus. Winsch ir tagad 63 gadus wezs un mahte 65 gadus weza. J. B.

Atbilde: Pehz kara-klausibas likumu 45. artikula jautatajam jadabon pirmahs kategorijas jeb schkiras atweeglinajums.

93. Jautajums: Kahdai dakai is pagasta saimneekeem jabrauz us basnizu, skolu, pagasta namu un magasinu lihds leelzelam pa kahdu wersti garu zeka gabalu (III. schkiras), kursch tagad tik slikts, ka nepawisam naw eespehjams, pa to isbraukt. Esmu pagasta waldei wairak reisu luhdsis, lai pawehl, scho zeku sataisit, tamdehl ka preeksch kahdeem 10 gadeem arweenu winsch tika no pagasta taisits, — bet pagasta walde manu luhgumu ne-eewehro. — Kur man tamdehl buhtu jasuhds pahr pagasta waldi? P. Daugaweets.

Atbilde: Tamdehl ka usraudsiba pahr to, waj zeli, kuri peeder pee kahdas kategorijas jeb schkiras, teek tureti labâ kahrtibâ, peenahkahs aprinka polizejai, tad jautatajam pahr zeła slikto buhschanu japasino aprinka preekschneeka jaunakajam palihgam.

94. Jautajums: Mans nahburgs nopłahwis labibu gar manu robeschu, bet nesahles (usmas) atstahjis nenopłautas un ne-isnihzinatas gar robeschu. Tagad, kur nesahles nogatawojuschahs, wehjsch lihds ar seedeem ari sehklas puhsch us manu tihrumu. Skaidri sinams no peedsihwojumeem, ka nahkamâ gadâ nesahles manâ tihrumâ augs, no nahburga tihruma schogad peesehjuschahs. Nesinu, bet domaju, ka nahburgs to dara tik skaudibas dehl. — Tamdehl luhdsu: Waj man teesiba, nahburgu suhdset, un ja buhtu, tad — kur? Un kahdu atlihdsibu no ta waru pagehret? Abi esam Widsemneeki. M—dons.

Atbilde: Katra ne-atwehleta rihkoschanahs, zaur ko otram teek kaitets, pehz Baltijas gubernu priwatlikumu 3284. artikula rada peenahkumu, atlihdsinat par skahdi, kas zaur to notikusi. Jau tahda rihkoschanahs, kura atwehleta, padara, ka notikusê skahde ja-atlihdsina, ja wainigais tikai tamdehl to tâ darijis, lai otram zaur to iszeltos skahde. (Art. 3444.). Tâ ka nu kaiminsch isleetâ tikai sawu teesibu, kad winsch nesahles sawâ semê ne-isnihzina, un tâ ka gan to newarehs wis peerahdit, ka winsch to tikai tamdehl ween dara, lai jautatajam zaur to kaitetu, tad beidsamajam naw teesibas, sawu kaiminu suhdset.

95. Jautajums: Mans nahburgs israzis grahwi (3 pehdas platu) taisni us robeschas, un tur, kur man tas wairak par skahdi, nekâ par labu. — Tamdehl luhdsu padomu: Waj drihkst robeschas eschu israkt, kur otram grahwis war buht tikai par skahdi? Ko waru no nahburga pagehret? Un waj ir patwaliba, us sawas semes darit, ko grib, tâ par peemehru grahwi rakt lihds robeschai un ar to uhdeni uslaist waj nolaist no otra semes un daschâ weetâ to aisdambet tâ, ka robeschneekam zaur to redsama skahde noteek? — Atgadijums notizis Widsemê. W.

Atbilde: Ihpaschneekam, kura gruntsgabals stahw semaku, jazeesch, kad no gruntsgabala, kas atrodahs augstaku, sneega un leetus uhdens, kâ ari ziti uhdeni, kas pahrpluhduschi zaur leetus uhdeni, pa dabigo zeku nopluhst us wina gruntsgabalu, un winam naw brihw eerihkot tahdas eetaises, zaur ko tiktu padarits, ka uhdens newar notezet pa dabigo zeku. (Balt. gub. priw.-lik. art. 997.). Ihpaschneeks, kura gruntsgabals stahw augstaku, nedrihkst us to nekahdas eetaises eerihkot, ne ari sapostit jeb isnihzinat, zaur ko ihpaschneekam, kura gruntsgabals atrodahs semaku, waretu notikt skahde, kad us wina gruntsgabalu uhdens zitadi tiktu nowadits, nekâ pa dabigo zeku. (Art. 999.). — Bet schee ihpaschneeka aprobeschojumi atkriht nost, kad uhdens pluhschanas aisturescha'na jeb aisdambeschana, waj winas pahrgrosiba speedigi waijadsiga semkopibai. (Art. 1002.). — Is jautataja leetas isstahstijuma naw saprotams, waj wina, jeb waj wina kaimina gruntsgabals stahw augstaku, un waj grahwja rakschana us robeschas wina semkopibai speedigi waijadsiga. Ja tas tâ ir, tad jautatajam naw nekahdas teesibas, zelt suhdsibu, — bet zitadi gan, un proti, winsch war suhdset, lai grahwis tiktu isnihzinats un winam atlihdsinats par skahdi.

96. Jautajums: Apnehmu par seewu kahdu Krona saimneeka meitu, kura ir sawa tehwa mahju weenigâ mantineeze, un kuras wezaki wehl dsihwi, bet grib sawu mahju norakstit jeb atdot man, sawam snotam, sawas weenigahs meitas lihdsmantineekam. — Waj tad ari pee kontrakta pahrrakstischanas man waijadsigs maksat Kronim sinamo summu, 40 rubku no tuhkstoscha, kâ tas lihds schim mehdsa notikt pee pilsehtu namu un muischneeku pagastu mahju pahrdoschanas? F. F. U.

Atbilde: Kad lihdsschinigais saimneeks sawas mahjas jautatajam atdod zaur pirkschanas kontraktu, tad jamaksâ 4 prozentu nodoklis; turpreti, kad winsch tahs jautatajam, kâ sawam snotam, dahwina, tad winam jamaksâ tikai 1 prozente.

97. Jautajums: Esmu eepirzis no dsimtkunga mahjas par dsimtu, un tapat ari mans kaiminsch eepirzis mahjas par dsimtu no dsimtkunga; bet mans kaiminsch ir aisdambejis tos grahwjus, pa kureem notezetu no maneem laukeem pahrejais uhdens, un kuri ir apsihmeti kontraktâ par uhdens grahwjeem, tâ ka tagad newaru no saweem laukeem nekur uhdeni nolaist. — Waj winam buhtu brihw, to darit? Waj es winu waretu suhdset, un pee kuras teesas tad man ihsti buhtu jasuhds? J. R.

Atbilde: Pehz Baltijas gubernu priwatlikumu 997. artikula kaiminsch nedrihkst aisdambet uhdens notezeschanu; tad ween winsch to war darit, kad schi aisdambeschana wina semkopibas sinâ speedigi waijadsiga. (Art. 1002.). — Warbuht ka pirkschanas kontraktâ jebkahds zits nosazijums eerakstits. Tâ tad to ari waijadsehs gan eewehrot. — Ja grib suhdset, lai aisdambeschana teek isnihzinata, tad, tamdehl ka scheit runa no leetischkas teesibas, jasuhds pee apgabala-teesas. Lihds ar to war ari suhdset, lai skahde teek atlihdsinata. — Ja grib suhdset, lai tikai skahde teek atlihdsinata, tad jasuhds waj nu pee meerateesneschа, waj pee pagasta teesas, ik pehz tam, waj suhdsibas summa sneedsahs pahri par 100 rubkeem, waj nè.

98. Jautajums: Man kahdai personai, kura no muischneeku kahrtas, par kihlateem lopeem us wina grunts jamaksâ 6 rubk. 20 kap.

Paspahrne.

Ezechs Elchanans.

Wez-Polu stahsts.

Atstahstijis Pluhdonis.

Bija karnewala laiks, kurâ pat nepeeklahjigakee joki atlauti, kad kahds peedsehris kehnina wirsneeks gaischâ deenâ Krakawas, wezahs Jagailonu residenzes, Schihdu nodala eeradahs. Wihrs wareja tikai ar mokahm us kahjahm noturetees, bet gahja dseedadams un lahdedams pa eelahm, un nabaga Schihdinus, kuri, no wina behgdami, sawôs tumschajôs kaktôs eelihda, grahba pee garajahm bahrsdahm un wasaja pa eelu dubleem. Zik loti winsch eenihdeja paschus Schihdus, tik loti winam patika skaistahs Schihdeetes. Kahdu satizis, winsch tai norahwa galwas segu un kaftanu, un kad nabaga skaistulite leedsahs, winam dot mutes, winsch sagrahba to pee mateem un, plikedams, kleedsa: „Tu esi bahla Rebeka; es tewi darischu sahrtu; pagaidi tu man!"

Schurp un turp klenderedams, pehdigi winsch, schis duhschigais leelmanis, nonahza pee bagatâ tirgotaja Jonasa nama. Durwis schè tika us ahtrako aistaisitas; tomehr Luna, tirgotaja wezakâ meita, tik-ko diwpadsmit gadu weza, bet loti skaista jaunawa, bija tik nelaimiga, zaur logu poskatitees us eelu. Winas sinkahriba tika dahrgi aismaksata! — Tiklihds kâ schuhpa bija winu eeraudsijis, tas pagehreja ar waru, lai laisch eekschâ.

„Es winu gribu kristit!" peedsehruschais kleedsa. „Winai buhs tapt manai seewai!"

Luna paslehpahs aiz pretschu kastehm. Peedsehruschais nebeidsa gar durwim dausitees, kamehr tahs krakschkedamas atwehrahs, un tad gahsahs us wezo tirgotaju, mina to ar kahjahm un, sagrahbis Lunu aiz mateem, wilka to us tuwejo aku.

„G'walt, g'walt!" Schihdi wisapkahrt kleedsa.

Tè, — tanî brihdî, kad palihdsiba bija wiswairak waijadsiga, — speedahs kahds jauns wihrs, gadu diwdesmit wezs, zaur lauschu pulku un israhwa raudoscho meiteni warmahkam. Tas bija Ezechs Elchanans, Lunas lihgawainis, — kahds bachaws, kâ toreis jaunos Schihdu mahzitos sauza, kas sawu muhschu ustizigi nodarbojahs ar Tora, Talmuda un Kabala studijahm.

„Kas tew tè jadara?!" peedsehruschais kleedsa. „Tu sihpolu ehdejs, augłotaja dwehsele! — dod schurp to meiteni!"

„Ne-aizteez mani," Ezechs atbildeja, „un nenahz jaunawai pa tuwu!"

„Tu wehl draudè — behrnu slepkawa!" Polis kleedsa un kehra jauneklim aiz bahrsdas.

Par atbildi bija spehzigs duhra siteens. Wirsneeks streipuloja un nokrita bessspehzigs gar semi un palika nekustedamees gulot.

„Wai! Wai! Winsch ir pagalam!" schè un tur kleedsa.

Ezechs apgreesa Poli us otreem sahneem, eeskatijahs wina bahlajâ zihmî un atstahja to turpat gulot.

„Winsch ir pagalam!" tas pee sewis nonurdeja.

Skani waimanu sauzeeni atskaneja wisapkahrt, un katrs steidsahs us ahtrako us sawu dsihwokli. Wisas durwis un flehgi tika aistaisiti, un pehz tam Schihdu nodala lihdsinajahs weetai, kurai breesmigais mehris ar sawu nahwigo sobinu gahjis zauri.

Luna gahja ar sawu lihgawaini us tehwa dsihwokli un kahpa pa tumschajahm trepehm klusi sawâ istabâ.

„Ko tu esi darijis?" wina tschuksteja un saschluka us sehdekła.

„Es tawu godu apsargaju," Ezechs meerigi atbildeja.

„Tu esi pareisi darijis," Luna sazija, „tu, mans weenigais! Bet kas ar mums wiseem notiks, kad wini tewi schè atradihs? Wini nodedsinahs muhsu mahju un tawus skaistos lozekłus sadausihs!"

„Es behgschu," jauneklis sazija.

„Bet us kureni?"

„Palihdsi man is Krakawas isbehgt; par zitu es nemas nebehdajos."

Azumirkli Luna scho leetu pahrdomaja; tad wina sauza tehwu un wezo kalponi.

Kamehr tehws Ezecham nodsina bahrsdu, Luna nogreesa winam matus. Tad tam apgehrba pawezas seeweschu drehbes, eedewa kurwi ar nokautahm sosim rokâ un to islaida pa mahjas pakalwahrtineem ahrâ.

Bija ari pehdejais laiks. Tik-ko bija wehl reis Lunas roschu luhpinas nosskuhpstijis un wahrtini aiz wina aisslehgti, kad jau polizisti pee mahjas preekschdurwim dausijahs.

Eekschâ tikuschi, tee ismekleja beidsamo kaktiņu, no pagraba lihds jumtam, un, neka ne-atraduschi, aisgahja lahdedami projam.

Elchanans, lihdsigs wezai mahminai, nonahza laimigi pee Wislas un likahs pahrzeltees us otro krastu. Schè winsch salihga ar kahdu semneeku, kas winu aisweda braukschus us Warschawu. Bes kahdeem sewischkeem peedsihwojumeem winsch schè nonahza un pahrmija sawas seeweschu drehbes ar wihreeschu apgehrbu pee kahda labibas tirgotaja Schihda, sawa tehwa drauga, un eestahjahs wehl tai paschâ deenâ kehnina kara pulkôs par weenkahrscha saldatu.

Bija 1655. gads, kurâ Polu kehninam Jahnim Kasimiram daudz juku bija ar kasakeem. Wehl peenahza klaht karsch ar Maskawu un Sweedriju. Jau Kreewi bija ar kasakeem sabeedrojuschees, Smolensku un Wilnu eenehmuschi, un lihds Lembergai atnahkuschi. Tagad wehl parahdijahs Kahrlis Gustafs, Sweedrijas kehninsch, ar sawu pulku us kaujas lauka un speedahs zaur Pruhsiju Leel-Polijâ, no nepeetizigeem muischneekeem ar gawilehm apsweikts.

Kad Sweedri Warschawai tuwojahs, kehninsch aisbehga us Schlesiju. Wina pulki galwas pilsehtâ tikai wahji turejahs preti. Schè bija, kur Elchanans pirmo reisi israhdijahs par waroni.

Kahds Sweedru wirsneeks usaizinaja Poķus, lai padodahs un atdod brunas. Kamehr Polu wirsneeki, kuru duhscha bija pawisam saplakusi, apspreeda, kas darams, Elchanans klupa Sweedrim wirsû, norahwa to no sirga un atweda kâ wangineeku pee Poleem.

Pehz Warschawas eekaroschanas pahrgahja daudz Polu pee Sweedru kara pulka. Tikai mas ustizigo, segti no nakts tumsibas, aisbehga us Tschensochowa klosteri. Starp wineem bija ari Krakawas Schihds Ezechs Elchanans.

Kamehr Kreewi un Sweedri wisu Poliju ar saweem pulkeem pahrpluhda un kehninsch usturejahs tahlumâ, Augustins Kordezkis, Pahwileeschu ordena priors, ar mas patrioteem atgainajahs us Jasna-Goras kalna buhdamahs Deewa mahtes brihnum'daritajas bildes klosterî, duhschigi un ar labeem panahkumeem zihnidamees pret eenaidneekeem.

Pehz kahda kautina, kurâ Elchanans kâ lauwa zihnijahs un, asinim aptraipits, us kahda akmena apsehdees, pats sawu wahti sasehja, godajamais muhks peenahza pee wina un sazija: „Schihd', tu pateesi esi nopelnijis, ka tewi sauz par Poli; Deews lai tewi swehti!"

Drihs sazehlahs ari ziti patrioti, usmudinati no pee Tschenstochowa klostera notikuschahs kaujas, un stahjahs duhschigi preti eenaidneekeem. Elchanans steidsahs kâ wehstnesis apkahrt, kara pulkus saukdams kopâ. Ihsi pirms gada beigahm, 29. Dezemberî 1655. g., wairak Polu augstmanu Tiszowzê nospreeda konfederaziju pret Kahrli Gustafu un sauza kehninu atpakal. Lanskorenskis un Potozkis bija par wadoneem.

Staniflaws Lanskorenskis pa-augstinaja Elchananu, droschsirdibas un tehwijas mihlestibas dehl, par wirsneeku un tam peelika wahrdu Krakowskis klaht.

Kehninsch steidsahs pa sneegu un ledu zaur Ungariju un Karpatu kalneem us Galiziju, eeradahs negaidits Lembergâ un tika no muischneekeem ar jo leelu preeku sanemts.

Drihsumâ bija eewehrojams kara pulks kopâ un Jahnis Kasimirs sewi paschu, kâ ari walsti swehtajai jumprawai nowehleja.

Polu pulki labakâ kahrtibâ ahtri atgreesahs atpakal sem Kasimira karoga un dewahs, sem Lumbomirska un Tschariezka wirswadonibas, pret Kreeweem un Sweedreem. Par laimi, Poleem peebeedrojahs wehl Dahnija.

Wisôs kautinôs Ezechs Elchanans-Krakowskis israhdijahs kâ ihsts waronis, it ihpaschi triju deenu kautinâ pee Pragas.

Pehdigi, kad karsch 1660. gadâ zaur Oliwas meera-deribu tika beigts, Elchanans bija palkawneeks un regimentes komandants.

Kara lehgera widû un niknakajâs kauschanâs Elchanans palika tomehr tas pats ustizigais Talmuda mahzeklis un nekad nepasaudeja sawas skaistahs mihlakahs tehlu is sirds.

— Pehz muhsu salihgschanas sawâ starpâ winsch man to maksu atlaida. Bet pehz 6 mehnescheem winsch mani suhds pee pagasta teesas, lai es winam samaksajot minetos 6 rubl. 20 kap. Pagasta teesa to ari nospreeda. Bet kad nu mums abeem leezineeku naw, kas muhsu leetu buhtu dsirdejuschi, tad — waj winam waru pee augstakas teesas likt swehret pahr to, ka winsch man naw tos 6 rubl. 20 kap. atlaidis, un pee kahdas teesas eestahdes? J. Sch.

Atbilde: Tà ka suhdsibas wehrtiba ir apaksch 15 rubleem, tad naw brihw apeleeret jeb pahrsuhdset. Bes tam swehresti neteek peelaisti par peerahdijuma lihdsekli.

99. Jautajums: Ja pagasta wezakais amata darischanu rakstôs ar saweem palihgeem kahdas priwat personas godu aiskar, par ko tas pehz soda likumu grahmatas 347. panta nosazijumeem sodams, tad luhdsu isskaidrot, pee kuras teesu eestahdes tas par tahdu aiskahrschanu suhdsams? W.

Atbilde: Pehz muhsu domahm, apwainotam jasuhds pahr pagasta wezako pee semneeku leetu komisara, kursch tad sper tahlakus soĻus schai leetâ.

100. Jautajums: Preeksch trihspadsmit gadeem tapu atzelts no Krona meschasarga deenesta, lihds ar mahju atnemschanu, kur agraki mani tehwu tehwi bija nodsihwojuschi. Pehz tam trihs personas, zita pehz zitas, trihspadsmit gadu laikâ bijuschas minetà deenesta weetâ, tà ka tagad ehkas lihds pehdejam nodsihwotas. — Tad nu luhdsu, man us schahdeem jautajeeneem dot atbildi:

1) Kad nu tagad ari Krona meschasargu mahjas warehs no Krona eepirkt par dsimtu, waj tad man, kà tuwakajam mantineekam, nebuhtu pee tam preekschroka?

2) Kur un kà man schajâ leetâ buhtu jarihkojahs, lai wisu waretu kahrtigi isdarit? —

Atbilde: Jautatajam naw nekahdas teesibas us minetahm mahjahm.

No ahrsemehm.

Wahzija. Isgahjuschâ nedelâ politiskâs leetâs bijusi leela kustes chanahs. Konserwatiwo partija noturejusi leelu, wispahrigu sapulzi, kurai ap 1500 delegatu no wisahm Wahzsemes dakahm peedalijahs. Ar leelisku balsu wairakumu, ja, gandrihs weenbalsigi (tikai septineem bija zitadas domas), sapulze peenehma sawas programas pahrlaboschanas un daschus pahrgrosijumus, kas eewehro laika waijadsibas. Sapulze nospreeda, ka, kà lihds schim, tà ari us preekschu, turot par konserwatiwahs partijas usdewumu, usturet tautas dsihwê un walsts buhschanâs kristigu kahrtibu un waldibai buht palihdsiga, gahdat par tautas labumu un wispahrigo labklahschanos, un wiseem teem gareem strahdat pretim, kas rihkojahs, walsts un kristigahs tizibas pamatus sagahst, ihpaschi sozialdmokratu un Schihdu partijas apkarot, kas pawalstneekus musina us launeem darbeem un ir tautas asinu suhzeji. — Reichstagâ walsts-kanzlerim, grahfam Kapriwi'am, ar dascheem tautas weetneekeem bijuschas deewsgan dsihwas debates un sadurschanahs. Starp zitu, winsch ari nobahra antisemitus jeb Schihdu pretineekus, un ihpaschi mehginaja attaisnot un aisstahwet Schihdu fabrikantu Löwi, kuram ar nule noteesato Ahlwardtu bija prahwa, tamdehl ka schis to apwainojis, ka waldibai nederigus eerotschus („Schihdu flintes") taisijis. Bet ar tahdu Schihda goda un ustizibas aisstahweschanu Kapriwi'am loti slikti isdewees. Jo tanî paschâ deenâ Frantschu awise „Figaro" nodrukaja wehstuli, kuru Löwe 1886. gadâ bija rakstijis Frantschu karа ministerim Bulanschê'am, un kurâ minetais Schihds Bulanschê'am apsolahs, jo ahtrâ laikâ karа eerotschus apgahdat. Kà wisai sinams, 1886. gadâ Bulanschê's rihkojahs us karu pret Wahziju, un gandrihs tam ari buhtu isdewees, leelo pasaules karu eesahkt. Tà tad Löwe, Wahzijas pawalstneeks buhdams, peedahwajis Wahzijas eenaidneekam karа eerotschus, un tagad pats atsinees, ka tahdu wehstuli Balanschê'am rakstijis. Tahdam blehdim nu Wahzu waldiba ustizejusi sawu eerotschu isstrahdaschanu, un tahdu blehdi walsts-kanzleris Kapriwi's aisstahwejis reichstagâ, sazidams, ka tam ari us preekschu karа eerotschu isgatawoschana palikschot ustizeta. Tè nu gaischi redsams, zik nepatihkami Kapriwi's pahrskatijees, un zik lehttizigi winsch tik swarigu leetu nodewis Schihdam, kas zaur sawu blehdibu walsti buhtu warejis nowest galigâ postâ. Sinams, ka nu wisi prahti Wahzijâ pret Löwi un Kapriwi'u loti usbudinati, un ka walsts-kanzleris zaur sawu ihsredsigu, lehttizigu istureschanos leelisku mehrâ pasaudejis wispahrigu ustizibu.

Franzija. Panamas prozeses jukas jo deenas jo wairak top wahrigakas. Leelisku dubłu pluhdi schim brihscham gandrihs sa-ahrda pastahwoschahs kahrtibas pamatus. Republikas presidentam Karno'am schihs blehdibas, kuru dubłôs nogrimst nesaitami politikas wihri, tik reebigas un tik sliktu duhschu padarijuschas, ka winsch gribot atkahptees. Bankeera, Schihdu barona Reinacha, lihkis tagad tizis israksts, un ahrsti esot apleezinajuschi, ka tas zaur gisti dabujis galu. Daschas awises apwaino finanzministeri Ruwjê'u, ka winsch Reinachu lizis nogiftet, kas gan buhs neeki. Tomehr Ruwjê'am tizis peerahdits, ka winsch ar Reinachu stahwejis tuwâ sakarâ, un tamdehl tas turejis par waijadsigu, no amata atkahptees. Weens no wisleelakeem blehscheem, kas tautas weetneekeem isdalijis ap 8 miljoneem naudas Panamas akziju beedribas wahrdâ, proti Schihdu bankeeris Isidors Herzs, aisbehdsis us Angliju. Katru deenu ismekleschanas komisija useet jaunus lihdswainigos; weens un otrs ari teek apzeetinats, bet lihdswainigo skaitls tà wairojahs, ka warbuht prahwu nemas newarehs beigt, jo tad leelako tautas weetneeku dalu waijadsetu apzeetinat, un kas tad lai wehl apgahdà parlamenta darbus. — Bes Ruwjê'a laikam gan ari wehl ziti ministeri atkahpsees, un katru deenu war wisleelakee pahrgrosijumi notikt.

Spahnija. Konserwatiwâ ministerija, apaksch Kanowas'a wadibas, atkahpusees no amata, un winas weetâ brihwprahtiga ministerija, ar Sagastu par preekschneeku, tikusi eezelta.

Bulgarija. Awises sino, ka prinzis Ferdinands prezeschot kahdu loti bagatu Italijas waj Austrijas prinzesi. Zik pateesibas schihm walodahm, wehl naw sinams; tomehr naw ko schaubitees, ka Ferdinands loti wehlahs apseewotees, un ka lihds schim winam tas naw isdewees.

No eekschsemehm.

Wiltota nauda. Kuras kreditbiletes wiswairak top taisitas pakat, pahr to dos schahdi statistiskee skaiti saprotamu pahrskatu: 1890. g. walsts-bankai eenahza wiltotas naudas: 1-rubła gabali 22 tuhkst. 963, 3-rublu gabali 66 tuhkst. 968, 5- rublu gabali 16 tuhkst. 36, 10-rublu gabali 35 tuhkst. 270, 25-rublu gabali 2011 un 100-rublu gabali 47. Sndbrg.

Kostromas gubernâ wehl deewsgan wilku un lahtschu, un turenes semneeki tos labpraht medi. Tà kahds semneeks, Norows wahrdâ, kas jau 63 gadu wezs, noschahwis sawâ muhschâ wairak nekà 30 lahtschu un leelu pulku wilku. Schis wezais Norows isgahjis ne sen us medibahm, bet bise bijusi peelahdeta tikai ar smalkahm skrotim, jo nodomajis, tai reisâ schaut putnus. Tè par nelaimi nahk winam lahzis preti. Ko nu darit? Waj behgt? To tak newar, un ari naw zerams, ka ar smalkahm skrotim warehs lahzi noschaut. Bet muhsu duhschigais medineeks Norows mehrkè lahzim teescham azîs. Skrotis gan eewaino lahzi; bet schis, no tam tik wairak eekaitinats, skreis schahwejam teescham wirsû. Norows paslehpjahs mudigi aiz koka. Koks dabon no lahtscha warenu siteenu. Norows, isnehmis sawu dunzi no kabatas, eegrusch lahzim paschâ sirdi. Bet lahzis wehl paspehj Norowu apkampt un to nogahsch gar semi, tam eedod daschus zirteenus un saplehsch wina drehbes. Deewsfin kà Norowam, ar lahzi zihnotees, buhtu isgahjis, ja tai paschâ azumirkli nebuhtu peesteidsees palihgâ wina beedrs, kas to no lahtscha nageem atswabinajis. Tagad ir Norows atkal spirgts un wesels, un apkahrtejee semneeki newar deewsgan usslawet wezo, duhschigo medineeku.

No Poleem. Lodses leelajâ fabrikas pilsehtâ ir kahds wezs kungs kahdâ ruhpneezibas kantori par skrihweri. To tagad eesaukuschi par laimes putnu, tamdehl ka winsch wairak gadus no weetas winnejis loterijâ katru reis leelakas waj masakas naudas summas. Beidsamo reis winsch atkal winnejis 1600 rubl. — —

Widseme.

No Ehrgemes. Muhsu draudsê schinî gadâ diwi swehtki paleek neswineti, dehl mahzitaju mainas, proti kapsehtas- un bihbeles swehtki. Muhsu lihdschinigais mahzitajs, Spalwina kgs, 19. Aprilî no mums schkihrahs un tagadejais mahzitajs Waltera kgs jau 9. Augustâ mums tika eewests. Bet swehtki palika neswineti. — Schinî wasarâ muhsu basnizas swanis ir pahrplihsis, un tamdehl tam wairs naw ne kahdas skanas. Kad lihki teek apswaniti, tad kapsehtâ swanischana nemas naw dsirdama. Schè, kà domajams, basnizas preekschneekeem peenahktos gahdat par jaunu swani; bet kamdehl tee to nedara, to nesinam. Buhtu wehlejams, ka Seemas-swehtkôs muhsu basnizas torni skanetu jauns swanis. — Ehrgemes pagastam ir 30 mahju un 380 pagasta nodokłu maksataju. Pagasts naw leels, bet ar pagasta nespehjneekeem jeb nabageem bagats, kuru ir wairak nekà 40, un tà tad us 10 nodokłu maksatajeem wairak nekà weens nabags. Mineteem nabageem jadod wairak par 60 puhreem rudsu un tik pat daudz meschu, un kur tad wehl aisdaru un korteku nauda; jo pagastam wehl nabagu mahjas naw, bet no saimneekeem teek masaksolischanâ korteli pirkti. Augstâ Waldiba gan atkauj, magasinas un pagasta lahdes naudas augkus isbruhket preeksch pagasta nabagu apgahdaschanas, bet ar to ween nepeeteek, — japehrk labiba wehl klaht, un nauda ja-eenem no nodokłu maksatajeem. Tà minetais pagasts 13. Nowemberî eepirka masaksolischanâ no pagasta saimneekeem 13 tschetwertus rudsu un tik pat meschu. Tschetwerts rudsu maksaja 10 rubłu, un meschu 7 rubłus. — Kahdâ nakti J. K. pagasta T. mahjâs eebrauzis kahds sweschs wihrs, kursch, kà isteizis, nesinot, kam firgs peederot, kà pee tà tizis, un kà minetâs mahjâs warejis eebraukt; jo wakarâ Eglu krogâ ar kahdu nepasihstamu zilweku esot kopâ dsehruschi, bet kas pehz tam notizis, to winsch nesinot. Wihrs un firgs tika aissuhtiti Walkas polizejai. — Miruschu peemineschanas swehtdeena ir kristigai draudsei sehru deena; jo tai deenâ ja-atraujahs no wiseem lai zigeem preekeem. Bet waj wisi kristitee to eewehro un tà dara? Ne buht nè! Tà muhsu pusê minetahs deenas wakarâ daschâs weetâs tika balles isrihkotas. Katram ir brihw preezatees, bet waijaga eewehrot, ka zaur to ne-aisteekam kristigahs draudses swehtumus. Tamdehl buhtu wehlejams, ka miruschu peemineschanas swehtdeenâ nekahdas balles netiktu isrihkotas. Jo ir sazits: Preezajatees ar preezigeem un raudeet ar raudadameem. Kad nu miruschu peemineschanas swehtdeenâ daudzi kristigahs draudses lozekli noskumst pahr saweem mihleem aisgahjejeem, tad ari ziteem teem lihdsa buhs noskumt, bet ne wis isrihkot balles un deijot. s. i.

No Ropascheem. Scheijenes walsts wezakajam N. kgam, no Wahweres kroga no darischanahm us mahjahm nahkot, usbrukuschi nakts laikâ laupitaji. Nakts us 25. Nowemberi bija tumscha un putenaina, un walsts wezakais bijis zepuri dsilti uswilzis galwâ un kaschoka krahgu uszehlis us augschu. Tamdehl winsch ari nedabujis laupitajus pamanit, tikai sajutis tik spehzigu siteenu pa galwu, ka tuhlit bijis jagahschahs gar semi. Laupitaji winam atnehmuschi naudas maku, kurâ bijis 5 rubli naudas un walsts wezakâ amata sihmi. — Daschi, us kureem aisdomas kriht, jau ir saguhstiti. — Walsts wezakajam no spehzigâ siteena galwa deewsgan wahrigi eewainota. —

No Tehrpatas apgabala. Kahdâ krogâ bija sanahkuschi sestdeenas wakarâ apkahrtejo kaiminu laudis. Tai pulkâ bija ari trihs itin labi pasihstami sagki, kas wisu nem, kas tik naw peesceets. Krodsineekam bija eenahzis prahtâ, schos karmantschikus labi isjokot. Winsch slepeni sarunajahs ar kahdu wezu schuhpu pahr scho leetu. Pehz tam tas sazija: Jau wehls wakara laiks; eitat nu wisi us mahjahm. Wezo schuhpu peesauzis, winsch teiza: Schè tew tawi 25 rubli, ko tu man eedewi paglabat. To sazijis, tam eedewa ari labu wihstokli, un schis to eebahsa sawâ kruhschu kabatâ. Wisi krogus brahlischi iseet ahrâ, bet atnahk drihs atpakaļ, luhgdamees, lai atlauj schèpat krogâ nakti pahrgulet, jo leetus kà ar spanneem gahsch. Krodsineeks ari atwehl, un tee apgulstahs. Ap pusnakti sauz wezais schuhpa pilnâ balsî: „Sagki, sagki, — nahkat mani glahbt!" Krodsineeks tuhlit ar uguni klaht un redz, ka wezais tura ar sawahm rokahm kahdu saimneeka dehlu, it jaunu sehnu. Wisi ziti kroga brahlischi ari mudigi klaht un notura paschi ihsu, bet jo bahrgu teesu, to sisdami un kulakodami. Kad tas wiss padarits, tad attaisa domato naudas wihstokli un tur atrod tikai — wezu awischu lapu. — —

Kurseme.

* **Apbalwojumi.** Sehrpils meschakungs, galma-padomneeks Kahrlis Beckers, Kursemes kameralpalatas grahmatu wedejs, galma-padomneeks Alfreds Fiedlers, Ruzawas meschakungs, kol.-asesors Teodors Julijs Krause, par 35 gadu beswainigu amata ispildischanu un deenestu, apbalwoti ar Wladimira IV. klases ordeni.

No Kalnzeema. Kahdam scheijenes laiwineekam Nowembera eesahkumâ Rihgâ notikusi schahda krahpschana: Pa eelu eijot, peedraudsejees kahds nepasihstams, smalki gehrbees tehwinsch, kursch teizees par Wolfschmidta kantora naudas kaseeri un usrunajis, waj ne-esot no Kalnzeema puses, un waj newarot wehstuli nosuhtit kahdam scheijenes krodsineekam, to ihsti pee wahrda saukdams, un solijis kreetni aismaksat par nosuhtischanu. Tà runajot, teem peeskreen klaht diwi darba zilweki un luhds „zeenigajam" tehwinam naudu, sazidami, ka esot sawu darbu pabeiguschi; bet „zeenigais" atbildejis, ka schim ne-esot naudas klaht, lai atnahkot wehlaku us kantori. Bet tè us reis eedomajees, winsch luhds laiwineekam, waj ne-esot un newarot paleenet 13 rublu, ko scheem strahdneekeem ismaksat, un lai nahkot lihdsa us kantori, kur buhschot mineto naudu atdot; tur ari buhschot norakstit wehstuli preeksch nosuhtischanas minetajam krodsineekam. Laiwineeks, neka launa nedomadams, ari eedod naudu, kuru schis saweem strahdneekeem ismaksaja, un luhds laiwineekam, lai eijot schim lihdsa. Pa eelu eijot, „zeenigais" tehwinsch schmauzahs pa kahdahm durwim eekschâ, laiwineeku gruhsdams atpakaļ, un turklaht ussauzot: schè naw brihw eenahkt! Bet, par laimi, laiwineekam isdewees nograhbt „suksim" aiz apkakles, un tad sahzis stiprâ balsî saukt, lai atdod wina naudu. Glaunais „suksis", kà leekahs, buhs pahrbihjees no skanahs saukschanas, un tamdehl tuhlit paklausijis un atdewis sawu laupijumu. Tà tad nu nabaga laiwineeks tizis no blehscha nageem laimigi walâ. — Negribu ari atstaht nepeeminejis, ka pee mums scho wasar' bija nahwes engelis eeradees, kursch panehma daudz upuru lihdsa un atstahja daudzeem sehras peeminas. J. R.

Iz Krona-Mehmeles, Bauskas aprinkî. (Eesuhtits). Zetortdeenas wakarâ, 26. Nowemberi, tikahm isbeedeti no uguns-grehka. Mehmeles muischas rija ihsâ laikâ tapa pahrwehrsta par pelnu kopinu. Rija pati gan bijusi kahdâ beedribâ apdroschinata, lai gan gauschi semu, bet ne wis ta 5 lihds 6 birkawas linu, linu mihstamâ maschina un dasch'daschadi laukſaimneezibas rihki, kà rati, arkli, ezeschas un firgu eejuhgi. Uguns zehlonis nesinams; bet, eewehrojot to, ka uguns radusees ihsi pehz nobeigta deenas darba rijâ, proti pehz linu kulstischanas, tad gan jadomâ, ka mihłâ pihpite schè atkal buhs bijusi wainiga. — Mehmeles upe, pahrsalstot, prasija schogad sawus upurus, lai gan tee, paldeews Deewam, bija tikai pahris firgu dsihwibu. Kahdam scheijenes muischturim, pee N. kroga pahr upes plahno ledu brauzot pahri, firgs eeluhsa un noslihka, un tapat ari kahdam semneezinam pee P. muischas keegelnizas firgs dabuja galu, linu wesumu pahr upi wedot. — Minetee atgadijeeni mums itin saprotami ussauz: „Ne-esset pahrdroschi!" Pirmais firgs gan bija desmit waj wairak reisu dahrgaks, nekà otrais, bet esmu pahrleezinats, ka semneezinsch sajuht sawu saudejumu daudz, daudz sahpigaki, proti sawu ustizigo darba beedri, ko tas ar sweedreem bija eeguwis. —sch.

No Birschumuischas, Jaunjelgawas aprinkî. (Eesuhtits). Muhsu dsimtkunga tehws Eduards von Rautenfelds swineja 11. Nowemberî sawas selta kahsas. Us mineto deenu bija eeraduschees jubilara behrni un behrnu behrni. Kahsu deenas wakarâ weetigais mahzitajs Lundberga kgs tureja deewakalposchanu, apsweikdams jubilarpahri garakâ runâ. — Pehz tam tika pee pusdeenas galda wairak runu turets un jubilareem laimes ussauktas. Zaur telegramahm bija ap 30 laimes wehleschanu eenahzis. — Schis gads muhsu semkopjus ne wisai apmeerina. Rudsi, wispahr nemot, bija wehl sem widejeem; jo smagakâs semês nepawisam nebija ko płaut. Wasarajs bija puslihds. Seena bija masak, nekà pehrn. — Scho ruden' gan rudsus labi eesehjahm, un ari labi eesehla; deewsfin kà winus tikai seema usglabahs. — Schinî wasarâ tika muhsu basniza apkahrt appuzeta, jo laika sobs bija jau labi ween eegrausts, wiswairak torni; ta tad tahs uswalks dabuja zitadu krahsu, un proteet: sakâ jumta weetâ gaischi sarkanu, kursch ari pee pelnu pelekajeem muhreem itin labi peepass. — Rudens tumschahs naktis preeksch laundareem ir leeli palihgi. Schè gribu minet weenu uguns-grehku, kas Oktobera beigâs S. mahjâs notika. S. mahju saimneeki, diwi weenkopu dsihwodami, nebija wehl sawas mahjas apdroschinajuschi nekahdâ uguns-apdroschinaschanas beedribâ. Mineteem saimneekeem zaur ugunsgrehku leela skahde notikusi; jo gandrihs wisa lopu bariba sadega. Ari zitas ehkas, kà rija ar nekultu labibu u. t. t., buhtu ugunij par laupijumu palikuschas, ja Birschu dsimtkungs ar sawu sprizi nebuhtu aissteidsees, un tà uguni eerobeschojis. — Wehlejams gan buhtu, ka reisi pagasta waldes to atsihtu, zik gauscham nepeezeeschami wajadsigas ir uguns sprizes, un, tahs apgahdajuschi, pa pagastu isdalitu, tà ka notes laikâ arweenu un ikkatram buhtu pee-eijamas. Preeksch wisa pagasta tas ne zik dahrgi ne-isnahk, — ja daudz, tad us katru galwas naudas makfataju pa 5 lihds 10 kapeikahm. Wersminsch.

No Tukuma. Seemas mahmulina klaht. Nedsirdam wairs stipro un nepatihkamo ratu rihbeschanu; tikai weeglahs kamanas redzam klusi pa eelahm lidojam. — Rekruschu doschanas laiks pahrgahja deewsgan rahmi; sinams, netruhka jau ari tahdu, kas, drusku wairak eereibuschi, gribeja kahdu Schihdinu panerrot. Bet tomehr waram manit, ka rekruschu doschanas laiks ir daudz, daudz rahmaks, nekà senak. Jazerè, ka us preekschu nejaukahs trakoschanas us eelahm pawisam isbeigsees. 21. Nowemberi kahdi 7 rekruschi tika nosuhtiti us Kaukasiju. Otrâ deenâ nobrauza kahdi 4 wagoni. Tà ka to deen' bija swehtdeena, tad jau lauschu bija milsums, kas pildija wisu stanziju. — Iz ihpaschi leela konkurenze muhsu pilsehtinâ ir ar pirtim. Agrak, isgahjuscho seemu, to tik bija weena, bet tagad to ir lihds 4. Lai nu gan winu ihpaschneeki puhlejahs, zik jau nu katram pa spehkam, otru pahrspeht, tad tomehr newar eedsihwotajeem isdarit pa prahtam; jo schee uskrauj weenai schahdu, otrai tahdu wainu. — Muhsu Latweeschu beedriba, seemai eesahkotees, kà jau ik gadus bijis, isrihko jautajumu wakarus, kuri teek atklahti ar preekschlasijumeem. Tà pirmajâ schi gada jautajumu wakarâ, 8. Nowemberî, S. kgs lasija preekschâ: „Kamdehl karstahs semes eedsihwotajeem ahdas krahsa tumscha?" — Diwi nedelas wehlaku tika otrs jautajumu wakars isrihkots. Preekschlasijumu tureja K. kgs. Preekschlasijums bija zekojuma aprakstis: „No Ribinskas lihds Astrachanai", kursch atrada publikâ leelu preekrischanu. Pateiziba schai beedribai, kas netaupa puhlinus, schahdus tik derigus wakarus atklaht. Waidons.

No Behnes. Pirmdeenas rihtâ, 30. Nowemberî, atrada treschâ werstê no Behnes dselszeła peestahtnes, us Krimunu pusi, us dselszeła lihnijas zilweka lihki, kuram bija atrauta weena kahja un roka. Lihki tuwak apskatot, to pasina par Behnes dselszeła peestahtnes sleedu mainitaju Wanagu. Paschas leetas notikums schahds: Swehtdeen, 29. Nowemberî, swineja kahsas treschâ dselszeła buhdâ no Behnes, kurâs ari minetais Wanags atradees. Pirmdeenas rihtâ, pulksten 6ôs, kahsu weeseem schkirotees, ari minetais jauneklis, wehl diwu beedru pawadibâ, dewees pa dselszeła lihniju us Behni. Kahdu gabalinu eijot, Wanags atminejees, kaut ko kahsâs peemirsis un, sazidams us ziteem, lai eijot tikai us preekschu, pats greesees atpakaļ, pee kam winu,

pa dselszeła lihniju eijot, bahlà nahwe pahrsteigusi, zaur to, ka Behnes pasascheeru rihta-wilzeens tam ussfrehjis wirsû. Nelaikis bija jauneklis paschòs spehka gadôs un weda kahrtigu dsihwi, un kà domajams, tad sawu dsihwibu pasaudejis tikai aiss ne-usmanibas. —g.

No Aisputes. Kad no Aisputes pa Kuldigas zeku dewinas werstes esam braukuschi, tad pa kreiso roku tschetras werstes no leelzeła eeraugam masu koka basnizu, ar akmenu torni, augstà kalnà stahwam. Schi basniza ir Aisputes draudsê, kurâ muhsu zeenijamais gans weenreis pa mehnesi Deewa wahrdus notura. Scho basnizu, kà man tika stahstits, esot kahds kalps, wahrdâ Pehteris, kas pehz Sweedru kara Kursemê labu teesu naudas semê atradis, lizis no koka usbuhwet. Akmenu tornis wehlakôs gadôs peebuhwets. Laudis aiss pateizibas winu wehl scho baltu deen' sauz, pehz buhwetaja wahrda, par „Pehtera" basnizu. — Minetai basnizai schi gada Plauschanas-swehtkôs bija leela preeku deena; jo tad zeen. mahzitajs Urbana kgs tur eeswehtija jaunas ehrgelites ar trim koschahm balsim, peekahrtu pedali un oktawu kopeli. Draudsite łoti masa; tapehz tai wairak nekà 160 gadu bija jadseed bes ehrgelehm. — Sirsniga pateiziba muhsu mihłajam draudses ganam, kas tuhlit pehz sawas atnahkschanas us Aisputi sahka naudu luhgt un kraht preeksch ehrgelehm. Daschus gadus winsch nenehma par wihnu un deewmaisiti nekahdu naudu no deewgaldneekeem, bet to wisu, ko no teem sanehma, krahja preeksch ehrgelehm, un pats no sawas puses dahwinaja basnizai wihnu un deewmaisi par welti. — Peezôs gadôs bija jau wairak nekà 200 rubłu sakrahti. Draudses lozekli ari jau bija apnikuschi, sawas dahwanas upuret, tà ka naudas krahschana — negribot — bija jabeids. — Kaut gan nu wehl mums bija mass krahjuminsch, tad tomehr par 300 rubłeem likahm ehrgeles pee Krehslina kga Jehkabschtatê pagatawot. Ceswehtischanas deenà basnizeni labu teesu sameta, bet wehl truhkst kahdu 50 rubłu. — Mihłee Pehtera basnizas draudses lozekli, nepeekuhsteet! Kad tikdaudz preeksch schi swehtà noluhka esoet warejuschi upuret, tad ari wehl tahłak atwereet sawas sirdis un rokas, lai to masumiņu, kas wehl truhkst, waram salasit un atlihdsinat. — Aisputes basniza ir weena no wiswezakajahm basnizahm Kursemê; wina jau teek Kursemes stahstôs 1378. gadà kahdà wezà Alnpeka kronikà mineta. — Wina stahw us smuka, garena, augsta kalna, kas tagad no trim pusehm ar sudmalu dihki apnemts; wezôs laikôs schè bija Teberes upes eeleja; zertortà puse ir saweenota ar schihs upes augstajeem krasteem, us kureem tagad atrodahs Aisputes pilsehta. — Schihs basnizas kalna trihs seenas ir łoti stahwas un, kà leekahs, buhs gan no zilweku rokahm taisitas. Us schi kalna senôs laikôs stahwejusi Kuhru pils, kuru brunineeki par „Affenboten" saukuschi, no kam gan wahrds Aisputes buhs zehlees. Pehz Kuhru pils eenemschanas zaur brunineekeem, wiss schis apgabals dahwinats biskapam, un schis buhtu labpraht sawu pili schai kalnà uszehlis, bet atrada to pa masu. Tapehz winsch iswehlejahs preti guloscho, leelako kalnu us kreisà Teberes krasta preeksch sawas pils buhwes. Schai masajà kalninà nu tika minetà basniza uszelta, kura mums atgahdina, ka wezà paganu buhschana uswareta un isnihzinata. Ja, kur reis pagani sapulzejahs pee saweem wirsneekeem, kas sawàs pilis dsihwoja, tur tagad Kristus łaudis steidsahs katrà swehtdeenà un swehtkôs, sawu Kungu godat un slawet. Schim sirmajam Deewa namam 1869. gadà tika no slawenà Leepajas nelaika Herrmana jaunakà dehla, kas tagad dsihwo Pehterburgâ, jaunas ehrgeles buhwetas, bet, naudas truhkuma dehł, netapa pawisam pabeigtas. Schajôs 23 gadôs scheit mahzitaji beeschi ween mainijuschees; bet tomehr wisi par ehrgelu paleelinaschanu ruhpejuschees un naudu krahjuschi. Tamdehł tad Maija mehnesi tika Krehslina kgs is Jehkabschtates aizinats, lai apluhko ehrgeles, un truhkstoschahs balsis, kas no Herrmana kga jau eewehletas, lai eebuhwè. 16. Septemberi Krehslina kgs atsuhtija ehrgelu dalas un sawus diwi wezakos palihgus, kuri lihdz 8. Oktoberim pahrlaboja wezahs ehrgeles un eebuhweja peezas jaunas balsis. Ehrgelu pahrtaisischana un jaunahs balsis maksà 600 rubłu. Schihm ehrgelehm tagad ir 20 skanoschas un 8 klusas balsis. 11. Oktoberi winas bija pilnigi gatawas un tika leetaschanà nodotas, lai kalpo sawam noluhkam un palihdz draudsei zaur sawahm mihligahm skanahm to Wisuaugstako teikt un slawet. Affebotneeks.

No Bahtes. Breesmigs uguns-grehks mums istrauzeja nakts meeru; 29. Nowemberi dega pilnàs leesmàs Bahtes dischahs muischas labibas schkuhnis, kas atrodahs starp muischu un krogu. Tur bija eekschà dischahs muischas schi gada wisi nekultee rudsi, tad wehl labs krahjums ausu un lehtschi. Uguns wisu ihsà laikà aprija un pahrwehrta par pelnu kopinu; tikai daschi stabi wehl ehnas pusê palika stahwot (jo schkuhnis bija us stabeem buhwets), kas leezina, ka tur ehka bijusi, un atstahj behdigu eespaidu, itin kà wezas pils drupas. Skahdi zaurmehrâ rehkinot ap 4000 rubłeem, un kà dsirdams, tad schkuhnis un labiba ne-esot bijuschi apdroschinati. Tà tad muischas arendatoram skahde jo nepeezeeschama. Glahbeji gan no wisahm pusehm bija sasskrehjuschi, bet glahbt wairs nebija eespehjams; jo weenkahrt tur jau nebija uhdens tuwumà, un otrkahrt muhsu apkahrtnê, isnemot dselszeła peestahtni, naw neweena uguns dsehschamà aparata, kà par peem. uguns sprizes. Par to gan waijadsetu gahdat. — Tad wehl peemineschu, ka muischas arendatoram, Th. Kreitzburga kgam, kamehr winsch scheit dsihwo, 10 gadu laikà, jau septitais schkuhnis nodedsis, un proti 3 seena un 4 labibas schkuhni. Weenà no pehdejeem bijis maschinas kuhlejs eekschà; tas ari sadedsis. —tis.

No Bahtes un apkahrtnes. Nowembera pirmajàs deenàs muhsu apkahrtnê parahdijahs łoti leela farma, kas padarija eewehrojamu skahdi, daudz jaunu kozinu aplausidama un pee-augusceem sarus nolausdama. Wezi łaudis sen ne-atminahs, tahdu farmu redsejuschi. — Daudzreis laikrakstôs lasam pahr nelaimehm, un beeschi teek sazits, lai sargajahs; bet tas, deemschehl, mas teek eewehrots. Tà atkal 28. Oktoberi Weldas Jekschu saimneeks E. W., ar sirgu maschinu kulot, gribejis, ne-apturot, eesmehret schwankritena asi, bet, par nelaimi, seme gruwusi un tas, krihtot, peeschahwis kahju pee ritena, kas tam sadragajis kahdu kaulu. Aprinka ahrsts to gan drihsumà sasehja, un leezinaja, ka waina ne-esot wahriga, bet pa-ees jau wairak mehneschu, lihdz warehs sahkt staigat. Tamdehł deretu wairak usmanibas! — Nupat Wibinu meschà Dehseles Upeneeku mahju kurpneeka S. atrasts nedsihws gulam. Cemesls bijis tas, ka Leischi tam, paradu dehł, apkihlajuschi mantu, bet kuru tas slepen aiskrawajis projam, par ko to gribejuschi apzeetinat, kamdehł winsch nu eebehdsis meschà un nedrihkstejis nahkt mahjà, un ta tad, salu un badu zeesdams, nobeidsees. Bez tam wehl japeemin, ka nelaimigais bijis neprezejees, un tamdehł to gandrihz zits neweens nenoschehlo, kà tikai lihgawina. G.

No Leepajas. Sestdeen, 28. Nowemberi, pulksten 9ôs wakarà, kahdam labibas suhrmanim, kamehr pee schenka galda galwinu sildijis, kahdi schukiki sirgu eedsinuschi ostà; bet par laimi, ka godigi zilweki to eeraudsijuschi un isglahbuschi. — Kahds kaktu adwokats iskrahpis pee Wainodes pagasta peerakstitam Teodoram Dekschnam labu mehteli un sahbakus, kopà 20 rubłu wehrtibà, un tad pasudis, kà Schihds pa Mikeleem. Tamdehł gan deretu, wairak laikrakstus lasit un eewehrot, un es ari no sawas puses peekodinu un saku: sargajatees jele no kaktu adwokateem! Galoknitis.

Pahrdoschanas wairaksolischanà.

I. Jelgawas apgabala-teesà pahrdos: 1) 3. Merzà 1893. g. (otro reisu) Elijasam Simonam Schönbergerim peederigo nekustinamo ihpaschumu, Jaunjelgawas pilsehtà, sem hip. № 121. Ihpaschums wehrtets us 10 tuhkst. 281 rubl. 2) 27. Janwari 1893. g. (otro reisu) Josefim Noacham Matisonam peederigo nekustinamo ihpaschumu, Jaunjelgawas pilsehtà, sem hip. № 58E. Ihpaschums wehrtets us 1703 rubl. 3) 3. Merzà 1893. g. (otro reisu) Idai Saknei peederigos nekustinamos ihpaschumus, Jaunjelgawas pilsehtà, sem hip. №№ 110 un 111. Ihpaschumi wehrteti us 11 tuhkst. 188 rubl. 4) 27. Janwari 1893. g. (otro reisu) Mairimam Birkhahnam peederigo nekustinamo ihpaschumu, Jaunjelgawas pilsehtà, sem hip. № 17. Ihpaschums wehrtets us 8648 rubl. 5) 3. Merzà 1893. g. Robertam Wanowskim peederigahs „Wanku № 45." mahjas, Leel-Sesawas pagastà, Dobeles aprinkî, 48 desetinas leelas. Mahjas wehrtetas us 6600 rubl. 6) 17. Merzà 1893. g. Jahnim Tschikstem peederigahs „Leel-Tschikstu" mahjas, 39 desetinas leelas, Pomuschu pagastà, Bauskas aprinkî. Mahjas wehrtetas us 5200 rubl. 7) 14. Aprilî 1893. g. Mahrtinam un Lawisei Wahlodsehm peederigahs „Bahlinu" mahjas, Leel-Elejas pagastà, Dobeles aprinkî, 23 desetinas leelas. Mahjas wehrtetas us 4200 rubl.

II. Jelgawas-Bauskas meera-teesneschu sapulzes teesu pristaws Mirons Zerpinskis pahrdos: 1) 10. Dezemberî Muhrumuischas pagasta „Auschekû" mahjàs Dahwam Zeplitim peederigo kustinamo mantu, kà ausas, meeschus, seemas kweschus un wikus, kura wehrteta us 185 rubl. 2) 11. Dezemberî Kalnamuischas pagasta „Bunktu-Sischanu" mahjàs Jahnim Zeesneekam peederigo nekustinamo mantu, kà diw juhgu britschku, ehrseli un sirgu, kura wehrteta us 190 rubl.

III. Schihs paschas teesas teesu pristaws Liebers pahrdos 21. Dezemberî Skurstenmuischas pagasta „Brakschku" mahjàs Jahnim Strasdowskim daschadu kustinamo mantu, kura wehrteta us 159 rubl.

„K. G. A."

Jelgawas notikumi.

Deewakalposchanas Annas basnizà no 9. lihdz 16. Dezemberim. Treschdeen, 9. Dezemberî, pulkst. 5ôs wakarà: Bihbeles stunda; mahz. Lambergs. — Swehtdeen, 13. Dezemberî: 1) Lauku draudsê: Deewakalposchana pulkst. 9ôs no rihta; spred. mahz. Conradi. 2) Pilsehtas Latweeschu draudsê: Deewgaldneeki pulkst. 7ôs no rihta; mahz. Grafs. Deewakalposchana pulkst. 2ôs pehz pusd.; spred. mahz. Grafs. — Lauku draudsê ussaukti: Jahnis Leipzigers ar Emiliju Dildum; Kahrlis Seiwerts ar Liseti Wihtol; Wilhelms Adolfs Hasners ar Scheniju Heleni Konstanzi Kanter. Lauku draudsê miruschi: Jehkabs Snots, 60 g. w.; Dahwus Muischneeks, 63 g. w. — Pilsehtas draudsê ussaukti: Sahmelis Osolinsch ar Lihsi Waldmann. Pilsehtas draudsê miruschi: Augusts Berlaus, 7 d. w.; Lawise Bergmann, 40 g. w.; Janis Schulzs, 82 g. w.; Anna Elisabete Schiffer, 72 g. w.; Pehteris Kalninsch, 3 g. w.; Dore Kalnin, 6 m. w.; Karline Dalbin, 23 g. w.; Gotthards Miltons, 7 g. w.; Julija Anna Lisbete Pelz, 13 m. w.; Janis Grüns, 73 g. w.; Wilhelms Reimanns, 5 m. w.

Jelgawas sahtibas beedribas jautajeenu wakari tagad katru swehtdeenas wakaru teek łoti stipri apmekleti, tà ka prahwahs skolas telpas arweenu ir pahrpilditas. Wakarus apmeklè pilsehtas amatneeku, tirgoņu, fabriku un zitu strahdneeku kahrtu łaudis, kà ari semkopji un dahrsneeki, bez tam ari daschi skolotaji un ziti. Tikai augstaki isglihtotee un basnizas kalpi, kà mahzitaji un basnizas pehrminderi, kureem gan pateescham buhtu peenahkums, stingri peedalitees pee sahtibas leetas weizinaschanas, wehl arweenu atraujahs. Schai leetà gan muhsu Latweeschu wadoni stahw łoti tahłu pakał zitu tautu garidsneekeem, kuri duhschigi ween peedalotees pee sahtibas beedribahm un palihdsot tahs weizinat, wisadi pabalstidami, — bet muhsejee, muhsejee pee schihs leetas kuhtri. (Schè mums tak japeesihmè, ka, tik wispahrigi spreeschot, dascheem teek łoti darits pahri. Kursemes generalsuperintendents, Katterfelda un Seesemana mahzitaji, kà ari Sabiles prahwests Glaesers un daschi ziti mahzitaju kungi jo dsihwi weizinajuschi sahtibas leetu, un to laikam gan ari us preekschu wehl darihs. Buhtu nepateiziba, to ne-eewehrot. Jelgawas sahtibas beedriba notura sawas sapulzes swehtdeenàs, kur pilsehtas mahzitajeem bez deewakalposchanas wehl daudz zitu amata darischanu un mihlestibas darbu japeekopj. Red.). Nu, nekas, mihłee sahtibas beedribas beedri! Nenoskumsim wis, kad isglihtotee tauteeschi un garidsneeki muhs ne-apmeklè, un muhs tik mas pabalsta. Tà jau ir pasaulê! Nelaimê krituscheem daudzi brauz garam; bet kas par to, — waj tapehz mums jabaidahs, waj jakaunahs, pazelt daschu pusmiruschu? — Nè, ne-atrausim wis wehl tapehz sawas rokas no schi swehtibas nesoschà darba, bet strahdasim, strahdasim tapehz jo uszihtigaki, jo kreetnaki, nekà lihdz schim! Luhgsim Deewu un strahdasim mihlestibà un weenprahtibà. Neteiksim wis: „Klausatees us muhsu wahrdeem, bet neskateetees us muhsu darbeem", kà to jau daschi dara. Nè, bet liksim sawu darbu swezi wiseem spihdet, ka ari ziti łaudis, un ari dsehraji, lai eerauga muhsu labos darbus un godà to debesu Tehwu, no ka nahk wisa swehtiba. Ne-apkusisim, labu sehklu sehj, — tad sawà laikà plausim un labo darbu augłus redsesim un baudisim! Sehrons.

Jelgawas apgabala-teesà 3. Nowemberî isteesaja prahwu pret pee Jaun-Swirlaukas pagasta peederigo Jahni Sarinu, 26 gadu wezu, un pee Kruku pagasta, Schaulu aprinkî, peederigo Pehteri Penkowski, 33 gadu wezu, pamatojotees us 1453. panta 4. p., soda likumôs. — Leetas apstahkli israhdijahs schahdi: 27. Aprilî 1892. gadà Leel-Sesawas pagasta wezakajam kłuwa pasinots, ka us tà nosauktà Grobinas zeła, starp Mahłu un Skrambu krogeem, atrasts nosista zilweka lihkis. Pehz tam, kad pagasta wezakais, kà ari ismeklescham teesnesis bija minetà atgadijuma weetà eeradusches, tapa nodibinats, ka nosistais ir Kristaps Drukis, kursch wakaru preeksch tam Skrambu krogà papreezajees, un no turenes ap pulksten weenpadsmiteem nakti aisgahjis. Nosistais guleja grahwî, ar sadausitu galwu; mute tam bija aissteeta ar baltu lakatu, kursch peedereja nosistajam, bet kabatàs nauda, kura winam wakaru preeksch tam krogà redseta, wairs ne-atradahs. Beidsot ahrsts apleezinaja, ka Drukis nogalinats zaur siteeneem ar masu, bet smagu eerozi. Kad tuwaki apluhkoja slepkawibas weetu, tad israhdijahs, ka us pascha leelzeła atradahs diwi leelas asinu pelkes, un ne tahłu no winahm akschna runga, kura kahdus 80 sołus no minetahs weetas no koka atgreesta. Ne tahłu no tahs weetas, kur nosistais tapis atrasts, grahwî gulot, pehdas gahjuschas us tuwejo meschinu, un tad atkal otras pehdas no slepkawibas weetas zaur meschinu us Skuku mahjahm, kur toreis Sarinsch dsihwoja. Eewehrojot to, ka kopà ar Sarinu is kroga aisgahjis ari Penkowskis un nogahjuschi us to paschu pusi, kur Drukis gahjis, tapa Sarina un Penkowska sahbaki pee slepkawibas weetà atrastajahm pehdahm peemehroti, kuri ari pilnigi peepaseja. Dibinajotees us augschminetahm peerahdischanahm, semneeki Sarinsch un Penkowskis tapa pee atbildibas saukti, ka tee Druki nonahwejuschi; bet par wainigeem tee ne-atsinahs. Kad winus apzeetinaja, un winu drahnas apluhkoja, tad atrada us winahm daschadus laukumus, kuri pehz kihmisski-mikroskopiskas ismekleschanas israhdijahs par asinu laukumeem. Ari pee Sarina atrada kabatas nasi, kuram asminà mas robinsch bija islausts, un ar tahdu nasi bija ta runga nogreesta, ar kuru Drukis bija nosists; jo greesumôs, roba weetà, palikuschas wihlei lihdzigas, us augschu isspeesdamahs strihpas. Bez tam ari us Penkowska kra[illegible] asinu laukumus. Kad apsuhdsetos jautaja, kà tee asinu lau[illegible]trada winu drehbehm gadijuschees, tad Sarinsch atbildeja, ka kahdu [illegible] us preeksch Jurgeem winsch kahdu puisi, kam pirksts bijis nozirsts, wu[illegible] pee daktera, un kad winsch eewainoto roku turejis, tad ari winam d[illegible]schi asinu pileeni us drehbehm uspilejuschi. Penkowskis atkal isskaidroja, ka winu pehrn seem' Jatschunu krogà ziti sadausijuschi, un ka winam asinis pee tam tezejuschas un krahgs notraipits; bet atkal zaur ismekleschanu bija nodibinats, ka laukumi naw tik wezi, kà apsuhdsetais to usdod. Zaur leezineeku noklausischinaschanu tapis nodibinats, ka nosistais Drukis krogà mainijis naudu, ko ari Sarinsch un Penkowskis redsejuschi, kuri ap pulksten puszeldiwpadsmiteem nakti no Skrambu kroga isgahjuschi, kopà ar sawu pasihstamo semneeku Blesi, kuru pawadijuschi pa leelzeła lihdz Leepartu tiltam un tad isschkihruschees. Blesis gahjis projam us mahjahm, un ari usaizinajis Penkowski, eet lihdsa, jo abi dsihwojuschi Leel-Gauju mahjàs, bet Penkowskis atbildejis, ka isguleschotees pee Sarina. Pehz Skuku mahjeneeku issazischanas, Sarinsch ar Penkowski Skukôs pahrnahkuschi, kad jau bijusi gaismina, neluhkojot us to, ka Skuku mahjas no Skrambu kroga ne-esot pilnu wersti tahlumà. Lai gan apsuhdsetee leedsahs, ka mineto slepkawibu isdarijuschi, tad tomehr teesa atsina winus par wainigeem un noteesaja, ar wisu teesibu saudeschanu, us 17 gadeem pee spaidu darbeem. —

Neschehligi sabraukta. Swehtdeen, 29. Nowemberî, kahda weza Schihdeete tikusi no kahda peedsehruscha brauzeja sabraukta. Brauzejs tik traki brauzis, ka Leelahs un Katołu eelu stuhri ussfrehjis Schihdeetei wirsû. Sirgi nelaimigo ne ween saminuschi, bet ari wehl parahwuschi sem kamanahm, un brauzejs, to mas eewehrodams, laidis projam un rahwis to lihdsa gar Kolonadeem us Palejas eelu, un tad eegreesees Annas eelà, kur pehdigi nelaimigà istikusi is kamanu apakschas, bet kà lihkis. Wainigais wehl ne-esot atrasts.

Slihkoni. Aiswinu nedel' Leelupei brauzot pahri, nedekas sahkumà weens un nedekas beigàs otrs brauzejs eeluhsa ledû, pee kam abi brauzeji gan tikuschi isglahbti, bet sirgi palikuschi uhdens mahtei par upuri.

Usbrukums. Winu nedel' kahdam jauna nama buhwetajam pagarinatà Kangihseru eelà kahdu nakti usbrukuschi 3 laupitaji un gribejuschi to aplaupit, bet us palihgà sauzeenu tikuschi isbeedeti un aisbehguschi, bet tikai tad, kad palihgi sahkuschi peesteigtees. ш

Wisjaunakahs sinas.

Seemela telegr.-agentura.

Pehterburgà, 6. Dezemberî. Marinas ministera weselibas stahwoklis manami labojahs; ir zeribas, ka winsch drihsumà pilnigi iswesełosees. — Preekschlikums pahr sahls nodokleem, kà „Graschdanins" dsirdejis, walsts-padomê nenahkschot agrak apspreeschanà, kà 1893. gada rudenî.

Pehterburgà, 7. Dezemberî. „Graschdanins" teizahs dsirdejis, ka preekschlikums pahr dsihwokku nodokleem is walsts-padomes atnemš atpakał preeksch daschu sinu papildischanas.

Berlinê, 19. (7.) Dezemberî. Stipri isplatahs baumas, ka Wahzijà, it sewischki Wakar- un Deenwidus-Wahzsemê, dibinajahs jauna, tà dehwetà tautiskà partija, kuras programa, azim redsot, mehrketa pret keisara personu.

Parisê, 17. (5.) Dezemberî. Scharlu Lesepsu un zitus apsuhdsetos wakar wakarà noweda us Masasas zeetumu. Apgalwo, ka waldiba isprasischot no tautas aisstahwu nameem pilnwaru, ussahkt teesas ismekleschanu pret dascheem tautas weetneekeem un senatoreem. Ferdinandu Lesepsu nepeeskaita wainigeem.

Parisê, 9. (7.) Dezemberî. Alfons Rotschilds medibà tika eewainots no skrotes labajà azî. Eewainojums naw wahrigs. — No Sofijas sino, ka tur walodas, ka Koburgas prinzis drihsà laikà apprezeschotees, teek atsauktas par nepateesahm.

Wehstules un atbildes.

1. No Gahrsenes. Schi gada „Latw. Aw." 46. nummurà atrodahs pretraksts no „Tautmihla" manam rakstam 37. nummurà. Sinams, us ikkatru wina teikumu gan atbildes nedoschu; jo tas buhtu tik daudz, kà ar knischeem kautees. — Sawà rakstà, starp zitu, winsch stahsta: „Laikam wisus, kas tik prot spalwu zilat, un ganus, kuri sawu ganamo pulku war aprehkinat, „rakstneeks" ir eewedis sawôs rewisijas rulkôs, un ta tad winam ari isnahza prahws skaits rakstneeku." — Redseet, mihłee lasitaji, zik mas sapraschanas „Tautmihlim"! Es rakstiju, ka muhsu pagastà atrodahs daudz rakstneeku, kuri faraksta rakstus un peesuhta redakzijahm. Bet winsch stahsta pahr ganeem, kuri protot sawu ganamo pulku aprehkinat. Es jau pahr ganeem un rehkinaschanu nemas ne-esmu rakstijis, bet tikai weenigi pahr rakstischanu. — Un ka muhsu pagastà atrodahs wairak rakstneeku, to gan „Tautmihlis" nenoleegs; ja wehlahs, es ari waru tos saukt pee wahrda. — Tahlak: Atsauzotees us zeen. Wintscheku Jana kga rakstu, un eewehrojot to, ka tekoschà gadà laikraksti sawàs sleijàs, bez peeminetà raksta, nekahdus nokengaschanas rakstus naw nesuschi, us Jums, mihłais rakstneek', neka ne-atleekahs, ko teitt, kà: „Prahtin', nahz mahjàs!" — Redseet, atkal „Tautmihlis" grib noleegt skaidro pateesibu; jo bez peeminetà „Latw. Awischu" sinojuma wehl atrodahs diwi tahdi raksti pahr Gahrsenes pagastu. — Labi gan buhtu, ja „Tautmihlim" prahtinsch nahktu mahjàs; tad us preekschu winsch tahdus melus neraksitu. — Tahlak winsch raksta: „Ko Wintscheku Jana kgs sawà rakstà schi gada „Latw. Aw." 32. nummurà rakstijis, tas ir skaidra pateesiba." — Bet es, un lihdz ar mani wisi Gahrseneeschi, waram apleezinat, ka Wintscheku Jana kga rakstam tikai weena treschdala ir pateesibas, proti: pahr „meitàs eeschanu". Bet zits wiss, kas tur rakstits, naw teesa. — Wehl: „Rakstneeks ir dsirdejis „leelamees" un naw spehris pretraksta peenahzigà weetà, lai waretu aktaisnotees pret apmeloschanahm." — Us ikkatru apmelschanas sinojumu dot pretraksta, es newehlos, tapehz ka zaur to taptu laiks weltigi istehrets, un — laiks maksà naudu. Kahds Gahrseneetis.

Redakzijas peesihme: Schai leetà nekahdus rakstus wairs ne-usnemsim.

2. № 47. usdoto silbu mihklu usminejuschi: Carlis Herrschells, Schanis Balodis, Wilhelms Schwollmanns, Liesete Neuder un Liejete J....gs, Jelgawà; Sapleku Mahrtinsch un Anna, Osolneekôs.

3. Johanns un Bernhards Kleinberg, Kalnazeemà: № 47. mihklas usminejums ir pareiss. Luhdsam, us preekschu taisni redakzijai peesuhtit, — tad pee laika tiks nodrukats.

4. K. L. B.....s: } Bez ka nesinam, kas wiss testamentà un
5. N. N.: } kontraktà farakstits, kà ari ne-esam paschi lasijuschi, kas aktês isteikts, newaram Jums neka atbildet.

6. H. D—kis: Schai leetà Jums newaram nekahdu atbildi dot, tamdehł ka ta, zik mums sinams, nepeeder pee teesleetu nodalas.

7. D. P.: Sinamà bagatneeka adrese mums naw sinama.

Aisrahdijums.

Ar scho nummuru wisi muhsu lapas abonenti dabon ihpaschu apstelleschanas wehstuli peesuhtitu, kurà tikai ja-eeraksta apstelletaja wahrds, adrese un apstelleto eksemplaru skaits, un kuru tad tee lihdz ar naudu ekspedizijai tuhlit war peesuhtit.

Kreewu papihra naudas kurss.

Berlinê, 19. (7.) Dezemberi.

100 rubliu selta naudà 330 Wahzu mahrkas jeb 110 Prihschu dahlderi.
100 „ papihra „ 203 „ „ „ 67½ „ „

„Latw. Awischu" redaktors: Th. Neander.

Izdewejs: Dr. A. Bielenstein.

Дозволено цензурою. Рига, 7-го Декабря 1892 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawà.

Gs. Pal. Beedr.

Dahmu Komiteja

[illegible]a zaur scho minetays beedribas [illegible]arigos lozekkus, kuri gribetu, lai [illegible]u behrni tiktu pee **Seemas-swehtku [illegible]ilites fewischki ar waijadsigahm leetahm apdahwinati**, peeteiktees wiswehlati lihdſ 24. Dezemberim ſch. g. pee ſchahdahm kundſehm:

E. Rosenbrück, Paſta eelâ № 27.
E. Gorkowsky, Dobeles eelâ № 29.
Wl. Seemel, Katoku eelâ № 7.
Anſchkap, Leelajâ eelâ № 12.

Dahmu Komiteja.

Skolas ehrgeles

atkal dabujamas pee ehrgeku buhwetaja **A. Breede**, Rihgâ, Nikolaja eelâ № 2. [479]

Oſolmuiſchâ, pee Jelgawas, ir wiſada jauſa maika, ſauſi ſchagari, ſchkindeli un buhwkoki par mehrenahm zenahm dabonami. Japeeteizahs pee muiſchwaldes.

Moderesſchana

Lihkumu mahjâs ir no Jurgeem 1893. gada atdodama. [476]

Loti **ſtipras** un **ruhmigas**

kamanas

uſ dubultahm ſchkeenehm, weenu waj divſuhgu brauzamas, kas arî teizami nogeld leetu weſchanai, lehti pahrdodamas Swehtes eelâ № 10, ſehtâ, pee kutſcheera Pehtera. [477]

Preekulê.

H. Glasers

Preekulê.

peedahwâ ſawu bagato

preeſchu krahjumu

par wislehtakahm zenahm.

C. Haacka buhwmaterialu pahrdotawa,

pee Esara wahrteem, Jelgawâ,

pehrk

oſola, oſcha, alkſchna, behrſa, preedes un **egles balkus** un makſâ wisaugſtako zenu.

Moderesſchana

top iſdota no Jurgeem 1893. gadâ Emburgâ. Peeprasams muiſchas waldei.

Gruntsgabals.

80 werſtes no Pleſkawas, 25 werſtes no Pehterburgas dſelſzeła ſtanzijas Serebranka, pee ploſtoſchanai derigas upes, kura web uſ Narwu, top pilnigi eerihkota **muiſcha**, 520 deſet. leela (490 ſemes, ſtarp teem 66 tihruma, 71 plawu, 226 meſcha), ar wiſu dſihwu un nekuſtinamu inwentaru, par 50 rubl. deſetina, pahrdota. 66 deſetinas iſrentetas. Tuwakas ſinas paſneedſ adwokats **R. Baums**, Rihgâ, Leel. Smilſchu eelâ № 16 (no 9—11 preekſchpuſd.).

Salajâ muiſchâ.

Uſ nahkoſchahm ſwehtku deenahm eewehlu no ſawas alus leelnoguldítawas labu nogulejuſchos

alu,

muzâs un butelês, no iſſlawetahs **E. Stritzky** twaikdaritawas. — Tâpat ari eewehlu no ſawas noguldítawas eezeenitos **A. Wolffſchmidta**

ſchnabjus

wiſadâs ſortês, kâ ari **Kreewijas wihnus** no **Schaar un Caviezel.**

Atkalpahrdewejeem rabats. [426]

Al. Diringshoff's,
materiala un ſihkpretſchu pahrdotawa.

Labas mahjas

pahrdodamas paſta Upesmuiſchas pagaſtâ. Klahtakas ſinas dabonamas pee **Apſcheneeku** mahju ſaimneeka tai paſchâ pagaſtâ. [433]

Ar zeen. Tehrpatas mahzibas apgabalâ kuratora kunga atlauju apakſchâ parakſtijees atwehrs Janwara mehn. 1893. gadâ **Kuldigâ**

6 klaſu puiſenu I. ſchkiras

priwat-ſkolu

ar Kreewu mahzibas walodu.

Kurſus ſchinî mahzibas eeſtahdê lihdſinaſees 8-klaſigas gimnaſijas ſeſchahm augſtakahm klaſehm; tà tad, eeſtahjotees ſkolas ſemakâ klaſê, waijadſigas ſinaſchanas, kas teek paſneegtas gimnaſiju diwâs ſemakâs klaſês (I. un II.).

Par mahzibu paſneegſchanu ſchinî priwatſkolâ tiks nemta ſchahda makſa: I. un II. klaſê (pehz gimnaſiju III. un IV. klaſes programas) 60 rubl. par gadu; III. klaſê (gimnaſiju V. klaſe) 70 rubl. par gadu, un 3 augſtakâs klaſês, kà IV., V. un VI. klaſê (gimnaſiju VI., VII. un VIII. klaſe), 80 rubl. par gadu. Nauda ja-eemakſâ katra mahzibas puſgada ſahkumâ par puſgadu eepreekſch. Eeſtahjotees, katram ſkolenam ja-eemakſâ wehl 5 rubl. eerakſtiſchanas naudas.

Peeteiktees war perſonigi katru deenu, iſnemot ſwehtkus un ſwehtdeenas, no plkſt. 12eem lihdſ 1am deenâ, tagadejahs gimnaſijas kanzelejâ, pee kam ja-eeſneedſ kruſtamâ un baku poteſchanas ſihme; tâpat arî pee rakſtiſkeem peeteikumeem japeeleek augſchâ minetahs apleezibas.

Uſnemſchanas ekſameni ſahkſees nahkoſchâ 1893. gada Janwara mehneſcha 11. deenâ, pulkſten 9ôs no rihta.

Kuldigâ, Dezembera mehn. 1892. g.

A. Büttner's,
tagadejais Kuldigas gimnaſijas direktors. [479]

Nupat iſnahza un ir dabujams wiſâs labakâs grahmatu pahrdotawâs:

Sieslack'a

Latweeſchu Kalendars 1893. g.

Saturs:

Laika rehkini. Gada-laiki ꝛc. Kalendarija. Joki un mihklas. Schihdu kalendars. Lopu gruhſnibas un putnu pereſchanas kalendars. Makſas takſe preekſch koreſpondenzes Kreewijâ. Dſelſszeła wilzeeni no Rihgas uſ Pleſkawu un atpakaļ. Takſe par paku ſuhtijumu ſwara makſu, pehz tahluma no Jelgawas rehkinot. Telegrafa makſa. Takſe par ſchtempelpapihra ſortehm. Schtempelmarkas. Dſelſszela makſas ſtarp Rihgu, Jelgawu, Moſcheikeem un Leepaju. Mihklu uſminejumi. Tirgi Kurſemê un Leiſchôs. Linu-tirgi Kurſemê. Tirgi Widſemê. Linu-tirgi Widſemê. Muhſu Augſta Kunga un Keiſara zilts. Romanowa gentes waldneeki. Tagadejee ahrſemju waldneeki.

Peelikums.

1. **Jaungada nakts.** Stahſts no Friedricha Jakobſena. Ar bildehm. 2. **Rudens dſeeſma.** Teodora. 3. **Joki.** 4. **Saimneeki kà gahjeju audſinataji.** Apzerejums no Beltenu Ernesta. 5. **Dahrgs padoms.** 6. **Joki.** Ar bildi. 7. **Selta gredſens.** Stahſts no Teodora. 8. **Labs eeſahkums.** Ar bildi. 9. **Literaturas pahrſkats lihdſ 24. Junijam 1892.** No Behrſina Luda. 10. **Joki.** Ar bildi. 11. **Jehkabs Lautenbachs-Juhſminſch.** Ar gihmetni. 12. **Kà Noſaukumi zeļas.** 13. **Pirmais ſneegs.** Teodora. 14. **Seedona rihts.** Birſneeku Latinas. 15. **Azu ſkaiſtums.** Apzerejums preekſch laſitajahm. No F. R. Lauenſteina. 16. **Laimes.** No R. B. 17. **Joki.** Ar bildi. 18. **Daſchadas gaiſa weelas un ko ſchihs paſpehj un dſiſwibu.** Pehz Dr. A. Burkarta. 19. **Atwotinſch.** Pehz Schamiſſo no R. Behrſina. 20. **Atſkats uſ ſwarigakajeem notikumeem.** No 1. Septembera 1891. lihdſ 1. Septemberim 1892. Ar bildehm. 21. **Derigi padomi.** No Betinas. 22. **Joki.** Ar bildehm.

Bilſchu peelikumi:

1. **Jehkabs Lautenbachs-Juhſminſch.**
2. **Krimulda** (leelâ formatâ).
3. **Labi pahrdomajams** (leelâ formatâ).
4. **Brangs medijums.**

Kalendars ir ſchogad uſ ſmalka papihra drukats un bildes, it ihpaſchi peelikumi, ir loti glihti iſgatawoti. [433]

Makſâ 30 kap.

Sieslack'a drukatawa Jelgawâ.

Paſta eelâ № 31. **H. Eplèt,** Paſta eelâ № 31.

galdneeku meiſteris Jelgawâ.

Wiſleelaka ſahrku magaſina.

Kà leela koku materiala lehgera ihpaſchneekam, man eeſpehjams, iſ mana **ſahrku lehgera ſahrkus nepahrſpehjot lehti pahrdot.** — Turu uſ lehgera **gatawus weenkahrſchus, lakeeretus, apwilktus** un **bagatigi greſnotus ſahrkus** wiſâs krahſâs, kà ari poleeretus no **oſola, oſcha** un **preedes koka,** ar metala oderi. Galwoju par glihtu un ſtipru darbu. — Apſtellejumi zaur wehſtulehm waj telegramahm, mehru uſdodot, top kahrtigi iſpilditi. Lihdſ ar ſahrkeem es ari turu wiſu waijadſigo **materialu** preekſch ſahrku iſgreſnoſchanas, kà ari wiſu, kas waijadſigs, **preekſch lihku apgehrba.**

NB. Turu ari uſ lehgera **gatawas iſtabas leetas,** ari polſteretas, leelâ iſwehlê un katrâ waijadſibâ, kà ari preekſch galdneekeem, no wiſadeem eekſch- un ahrſemes kokeem, **ſineeres** un **kokus.**

Leepajas ſpitſchku fabrika

dara zaur ſcho ſinamu, ka wina ſawu

noliktawu

preekſch **Jelgawas** un **apkahrtnes** pee

K. Heilsberga kga

eerihkojuſi un turpat pahrdos ſpitſchkus kaſtehm par **fabrikas zenahm.**

Leepajas ſpitſchku fabrika.

E. Baldrina grahmatu un rakſtamu leetu pahrdotawa un **lafama biblioteka Dobelê,** uſ 1893. gadu nem preti

apſtellejumus un ſludinajumus uſ daſchadeem eekſch- un ahrſemes laikraksteem un ſchurnaleem.

Pahrdod daſchadas **Kreewu un Latweeſchu ſkolas grahmatas, dſeeſmu-** un

ſprediku grahmatas,

daſchadus **kalendarus, laimes wehleſchanas kahrtis Latweeſchu** un **Wahzu walodâs** u. w. z. [450]

Sludinajums.

Sehmes pagaſta walde, Tukuma aprinkî, dara ſinamu, ka Briſules un Kaiwes behru kaſes ſawu darbibu beiguſchas. — Eemakſas nauda taps no pagaſta wezakâ 9. Janwarî 1893. g., pulkſten 1â pehz puſdeenas, Briſules ſkolas namâ atmakſata, pee kam naudas ſanehmejam ja-uſrahda waijadſigee dokumenti, kà perſonas legitimazija, pilnwaras u. t. t.

Sehmê, 27. Nowemberî 1892.

(№ 1746.) Pag. wez.: E. Münder.
(S. W.) Skrihweris: Bulmanns.

Eekſch- un ahrſemes

wihni,

konjaks, ſchpirtus, araks, rums un **biſchofs,** daſchadi **ſchehlkini** un **likeeri** no **H. P. Schwabe's, Rihgâ,** kà ari **wiſadas kolonialprezes** peedahwâ jo lehti

A. Loginow's,
Jelgawâ, Katoku eelâ № 2.

Ar labahm leezibas ſihmehm un prezejees

dahrſneeks

top **Birſchumuiſchâ** (Groß-Buſchhof) meklets. — Eeſtahſchanahs laiks 1. Merzâ 1893. g. Birſchumuiſcha ſanem paſtu no Jehkabſchtates.

Muhſu apgahdibâ iſnahza un wiſâs grahmatu pahrdotawâs dabujama ſchahda jauna grahmata:

Padomi ſeewam un mahtem.

Sarakſtijis dakteris K. Blau.

Makſâ 80 kap., eeſeeta 1 rubl., ſeltitâ ſehjumâ 1 r. 25 kap. Peeſuhtijums pa paſtu makſâ 15 kap. Sihko naudu war ſuhtit paſzmarkâs.

Grahmatas ſaturs: I. dala. Laulatas ſeewas peenahkumi: 1. Meeſiga ſaweenoſchanâs. — 2. Gruhtumiba. — 3. Gruhtu ſeewu ſlimibas. — 4. Aborts. — 5. Dſemdeſchana. — 6. Nedelneeze. — 7. Slimibas nedelâs. — 8. Neaugliba un augliba. — 9. Wezas ſeewas.

II. dala. Mahtes peenahkumi: 1. Behrna pirmâ apkopſchana. — 2. Sihditaja. — 3. Behrna bariba. — 4. Behrna apkopſchana pirmajôs mehſchôs. — 5. Sobu nahkſchana un behrna atradinaſchana no kruhts. — 6. Baku poteſchana. — 7. Behrna bariba un meeſas apkopſchana pehz ſobu iſnahkſchanas. — 8. Behrna faſlimſchana un wina apkopſchana. — 9. Behrna gara un tikuma audſinaſchana. — 10. Meitu audſinaſchana.

Zeen. autors grahmatas preekſchwahrdôs ſaka: Mehs zeram, ka ſchai grahmatai atwehlês telpas blakus bihbelei un dſeeſmu grahmatai. — Bibelê ikkatra ſeewa mahzas iſkopt un apkopt ſawu un ſawa behrna dwehſeli; no ſchihs grahmatas wina ſmelſees pamahzibas un padomus, kà jaiſkopj un jaapkopj ſawa un ſawa behrna meeſa. Ikkatrai mahtei buhtu, ſawu meitu tautâs wedot, puhrâ jaeeleek ari ſchi grahmata, kura jaunai ſeewai buhs derigaka nekà daſchs apgehrba gabals.

Apſtellejumu adreſe: **Въ гор. Митаву, въ книжный магазинъ Дравниэка.**

H. J. Drawin-Drawneeka
grahmatu, muſikaliju un rakſtamo leetu pahrdotawa,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 20.

Buhwes platſchi Leepajâ.

Uſ jau daudſ apbuhwetâ un brangâ weetâ eſoſchâ aploka, preti Bekera drahſchu fabrikai, tuwu Behrendta twaika dſirnawahm un Struppa maſchinu fabrikai, un ne tahlu no bahnuſcha un dſelſszela ſchkuhneem un dſelſszela darbnizahm, ir dabujami wehl **labi buhwplatſchi** ar **brangeem** makſajumu nolihgumeem un **maſu gada-nomakſu.** Tuwakas ſinas dabujamas Leepajâ, dſelſu un tehrauda pretſchu weikalâ, pee [233]

Sakowska.

Manâ komiſijas apgahdibâ ir iſnahkuſchas ſchahdas grahmatas:

Bihbeles perſchu grahmatina Widſemes ſkolas behrneem. 5 kap.
W. Grimma katkiſmus. 15 kap.
C. G. G. Croon, Skatees Jeſu. 60 kap.
Lapinas ſlimneekeem. 40 kap.
Padomi kriſt. baſn. gahjejeem. 2 k.
Pamahzibſchana draudſes kopejeem. 15 kap.

W. F. Häckera, Rihgâ,
Paleijas eelâ № 3.

Kakào miſas,

ühdeni nowahritas, pehz iſkahſtas un ſchkidrums ar peenu waj kreimu un zukuru ſataiſits, ir weſeligs un lehts dſehreens. Schihs miſas par lehtu makſu dabonamas katrâ materialpretſchu weikalâ un pee **H. Schablowska** lga, Jelgawâ, apakſch Kolonadeem. [155]

„Latweeſchu Awiſes".

Nahkamâ 1893. gadâ **„Latweeſchu Awiſes"** eeſahks ſawu 72. gada-gahjumu.

No ta paſcha redaktora waditas, winas ari uſ preekſchu ſtrahdahs tanî paſchâ garâ, kà lihdſ ſchim.

Zenſtees uſ preekſchu pa labeem zeteem, pa taiſnahm tekahm, lai Latweeſchi jo deenas jo wairak waretu attihſtitees, bet ari

uſturet un ſtiprinat wiſu to, **kas** godajams un labs, un tamdehl **wehrts, ka paleek,**

buhwet, newis noplehſt un ſapoſtit,

Latweeſchu garigo un laizigo labumu pehz eeſpehjas kopt,

neſpehzigos un pateeſibu aiſſtahwet,

meeru un labu ſatikſmi ſtarp muhſu dahrgahs dſimtenes eedſihwotajeem ſtiprinat un uſturet: — tahds ir tas darbs, ko „Latweeſchu Awiſes" ſew ſprauduſchahs par mehrki un ſwehtu uſdewumu. Scho ſawu uſdewumu winas, kà lihdſ ſchim, tà ari uſ preekſchu, wairak nodakâs iſpildihs, paſneegdamas:

eewada rakſtus, kuri pahrſpreeſch wiſadus notikumus un buhſchanas no wiſpahriga ſwara,

ſinas no eekſchſemehm un ahrſemehm,

ſazerejumus pahr baſnizas un ſkolas leetahm, rakſtus un atbildes **ſemkopibas un ſaimneezibas leetâs,** kuru nodaļa uſtizeta Sintenis'a kgam,

padomus teeſas leetâs, kurus dos muhſu adwokats.

ſtahſtus un wiſadus ſihkumus **„Paſpahrnê".**

Lai laſitajeem peeſuhtiſchanas ſinâ ne-eeraſtos nekahdi kawekli, luhdſam, jau **pee laika** „Latweeſchu Awiſes" **uſ nahkoſchu gadu apſtellet.**

Makſa ir: Jelgawâ ſanemot — par gadu **1** r. **50** k., par puſgadu **90** k. Pahr paſtu peeſuhtot — par gadu **2** r., par puſgadu **1** r. **25** k.

„Latweeſchu Awiſchu" adminiſtrazija.

Zeen. publikai peedahwaju iſ ſawas

noliktawas Wez-Auzê

uſ wiſadeem ſwehtku gadijumeem

labu atſchiſchtſchenoju

1/2	ſtops atſchiſchtſchenoja	30 kap.	1/2	ſtops labaka baſnizas wihna, ihpaſchi preekſch ſlimneekeem,	38 kap.
1/2	„ „	32 „	1	ſtops labaka baſnizas wihna, ihpaſchi preekſch ſlimneekeem,	75 kap.
1/2	„ „	35 „	1	butele konjaka	70 kap.
1/2	„ „	40 „	1	butele ruma	70 kap.
1/2	„ „	45 „			
1/2	„ „	50 „			

Nonemot wairak ſtopu, wehl lehtaki: kà ari **ſaldus ſchnabjus,** Kreewijas un ahrſemes **wihnus** par wislehtakahm zenahm, un leelakâs dakâs nemot, aprehkinu wehl ihpaſchi prozentes. Tâpat ari **Rihgas Kimela baireeſchu alu** pahrdodu par wislehtakahm zenahm.

P. Sarinſch.

Par fabriku zenahm!

Linu un pakulu dſijas un deegus,

wiſôs nummurôs,

no ſlaweni paſihſtamahs **A. B. Lowſona un beedra fabrikas,**

bomwilnas

ſchkehrinus,

daſchadâs krahſâs un nummurôs, pahrdod par **fabrikas zenahm**

K. Heilsberg's,
Jelgawâ, pee tirgus.

Kurſemes baſars

peedahwâ ſawu leelo krahjumu daſchadu gatawu wihreeſchu drahnu, kà: **manteſus, pilnigus uſwalkus, ſchaketes, bikſas, weſtes, zepures, galoſchas** u. t. j. pr.

Daſchadas

drehbes

preekſch **manteſeem, uſwalkeem** un **ſkolneku uniformahm** u. t. j. pr., kuras es ſchinî rudenî ſawâ zeloſchanâ lehti eepirzis, un tapehz lehtaki nekâ ziti, waru pahrdot, un tikai labako prezi.

A. Eiche, Jelgawâ,
Leelajâ eelâ № 11.

Altowites muiſchina,

Kurſemê, Grobinas aprinkî, 20 werſtes no Leepajas, leelzeła tuwumâ, ar labahm ehkahm un inwentaru, dahrſu, parku, — wiſs muiſchinas leelums peemehram 190 puhraweetu, — ir ſem labeem nolihgumeem no brihwas rokas pahrdodama. Klahtakas ſinas dabonamas Leepajâ, Kopmanu eelâ, Andres'a namâ, pee ſwehrinata adwokata **Guſtafa Fr. Waebera.** [455]

Wiſleelakâ iſwehlê dabonami par mehrenu zenu daſchadi **rati, ratu lukturi, aſîs** un **federes,** kà ari **kamanas** katrâ waijadſibâ. — Katrs ſchê pagatawots darbs ir glihts un ſtiprs.

D. Anſchkap's,
ratu un kamanu buhwetajs,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 12.

№ 9. Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 9.

Seemas-ſwehtku dahwanahm

pahrdodu wiſas prezes par loti lehtahm zenahm, kà: **muſes, krahgus, manteſus, jakas,** Warſchawas **ſahbakus,** ſihda, wilnas un bomwilnas **lakatus, krahgus, ſkulpes, ſchlipſes, kabatas drahnas,** barchenda un wilnas **drehbi,** wiſas modes pretſchu ſortes, kà: **ſpizes, bantes, ſchleijeru tili** un **knopes,** pahrdodu lehti par paſeminatahm zenahm un luhdſu nummuru labi eewehrot. — Luhdſu eewehrot ſchtempeli, kà pee manis war dabut tikai Pehterburgas pirmahs ſortes **galoſchas.**

9. Ez. Blumenau's 9.

Wiſâs grahmatu bodês dabonama:

Pawahru grahmata,

pehz iſmehginajumeem faſtahdita no kahda teizama pawahra.

Zetorta druka.

Makſâ **glihtâ, ſtipra** wahkâ eeſeeta 1 rub.

Печатать разрѣшается. Полиціймейстеръ Баронъ Роинъ.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.
(Tè klaht peelikums.)

Semkopiba un saimneeziba.

Pakaldrukaschana aisleegta.

Seemas mehneschi.

Semkopis mihlè aukstu seemu ar sneega apsegtu semi, tamdehl ka winsch sem schihs apsardsibas segas sina sawas sehjas labi paglabatas, un tamdehl ka sals, semê dsili eespeedees, semi padara tschauganu jeb irdenu un ari minerala stahdu ustura weelas palihdſ iskauset. Peedsihwojumi ari mahza, ka stipra seema norahda, ka buhs laba jeb isdewiga wasara, un ka tad, kad seema ir wahja, wasara ir auksta un slapja. Nekas naw sliktaki sehjahm un ahbolina laukeem, nekà wahrguła seema, kur seme daudsreis atkuhst un atkal safalst.

Saimneezibâ nu waijaga tà sarihkotees, ka lai sals nepadara nekahdu skahdi. Pagrabu zaurumus waijaga aisbahst ar salmeem waj gareem mehsleem, un tàpat kartusekeem, kuri paglabati semes kaudsês, kas naw labi apklahtas, jadabon wehl apsardsibas sega. Saknu- un bumbulu augus, kok'augłus un zitas tahdas leetas, kas wiswairak ker salu, waijaga wispirmak apsargat. Un ja tad wehl atgadahs, ka sals dabujis kur peekluht, tad no sala maitatee augi tuhlit ja-isleetà. Zaur salu neteek wis bumbulu- un saknu augu zukura un stehrkelu saturs pamasinats, bet tikai kanninu audumi top sapostiti, kuri drihſ eesahk truhdet. Pee kartusekeem tas noteek daudſ ahtraki, nekà pee kahlu un beeschu sugahm.

Pumpju roru aissalschana daudsreis padara leelas nepatikschanas, tà ka tahdas uhdens weetas beeschi nedekahm newar tapt leetatas; tamdehl waijadsigs, pumpjus aptiht ar salmeem un uhdens weetu apsegt ar koku lapahm waj salmaineem mehsleem, ka lai tee wisu zauru seemu ir labâ kahrtibâ.

Labiba, kas wehl nebuhtu iskulta, nu nopeetni ween jakuł; jo graudu saudejums schkuhnôs un labibas stirpâs zaur pelehm top ar katru nedelu leelaks. Kułot, ari wehl jagahdà par to, ka salmi teek ruhpigi iskratiti, ka lai ari pee tam wehl graudi ne-aiseet pasuschanà. Kam ir sehklas ahbolinsch, tas lai to kuł pee wisstiprakà sala, tamdehl ka sehklas tad ari wislabaki no makstitehm islobijuschahs. Labas ahbolina sehklas schai gadâ ir dahrga preze, kamdehl wisleelakà usmaniba eewehlama, tahs iskułot.

Darbigam semkopim nekad seemâ nepeetruhks darba, ko saweem łaudim likt pastrahdat. Kad malka ir pahrwesta, waj zeli top slikti, tà ka sirgi war atpuhstees, tad pee inwentara daschs kas ir jasalabo un arî no jauna japeetaisa klaht, masakais no weenkahrschakajeem darba rihkeem, un bes tam tad ari war zik daschu stundu isleetat preeksch tam, lai saslauzitu, samekletu un sakrahtu wisadus atkritumus wisâ saimneezibâ un tos isleetatu, sagatawojot kompostu, kuru tik łoti labi wisur war isleetat kà palihga mehslus.

Lopu kopschana, aukstumam eestahjotees, peeprasa no semkopja ihpaschu usmanibu. Bes ka lopus bagatigi ehdinatu, ir, kà ne sen atpakał to peeminejahm, no leela swara, stałłus turet siltus; jo naw ko schaubitees, ka lopeem aukstâ stalli waijaga ne ween wairak ustura jeb ehdamà, bet tee ari isdod masaku eenehmumu un paschi isskatahs sliktaki.

Gowju atneschanahs, kuru daschadâ sinâ wislabaki tà eerihko, ka ta noteek seemas mehneschôs, tàpat peeprasa semkopja ruhpibu; jo ne ween tas ja-eewehro, ka peens seemâ dahrgaki teek samaksats, bet ari tas, ka teleem pascheem tad ir labakas zenas, un bes-tam wehl teli, kuri pirmajôs seemas mehneschôs dsimuschi, ir arweenu wislabakee preeksch audseschanas, — pats par sewi saprotams, kad wini, dsimstot jeb atnesotees, bija spehzigi attihstijuschees.

Sirgeem, scheem sawa darba ustizigajeem beedreem, semkopis ari seemâ newar łaut zeest truhkumu, waj apslinkt, winu meesas apkopt, tamdehl ka tas buhtu ne ween nepateizigi, bet ari atnestu sliktumu tad, kad wehlaku atkal gruhtais darbs eesahkahs. Wezakeem sirgeem noder wislabaki ausas, rupji skrotetas, eekams tahs pee jaunakeem sirgeem masakais pa pusei war atlihdset zaur lehtakajahm kweschu klijahm waj eesala deegsteem. Gruhsnejas waislas kehwes waijaga tagad ihpaschi saudset un labi turet; jasargahs, ka winas neteek mozitas ar smagu wesumu wilkschanu, kà ari sliktâ laikâ netop sa-aukstetas un saslapetas jeb saswihdinatas, eekams tahs, spehzigi ehdinot, war leetat pee wiseem weegleem darbeem.

Kà lopu un sirgu stalli, tà ari aitu, zuhku un putnu stałłôs pa seemas laiku jagahdà us wislabako, un proti, lihdſ ar labu usturu, ihpaschi par tihribu un aissardsibu no aukstuma.

Kad gads tad sawu tezeschanu pabeidsis, kad pawasara, wasara un rudens mums aistezejuschi garam, un kad muhsu darbibas augłus esam sawahkuschi droschâ pajumtâ, tad ari waram apspreest un aprehkinat, ko gads mums atnesis, un kà debess laipniba muhsu zihtibu apbalwojusi. Ja schi alga ari masaka, tad tadschu tai nebuhs muhsu pateizibu pret Deewu pa-ihsinat; jo ihsti ta ir ta, kas sirdis eepreezina, un kur peeteeziba un meers mahjo, tur ir wairak preeka dsihwê, tur wairak sirds lihgsmojahs, nekà sem ta pajumta, kur mantas pahr'pahrim un pahr to tadschu newar preezatees, tamdehl ka tur nekad naw deewsgan. Bet kad bailigas juhtas semkopi aisnemtu, sawus krahjumus apspreeschot un aprehkinot, kad winsch apdomà, zik ilgi ar teem wehl ja-isteek, lihdſ kamehr atkal warehs płaut, un kas wis no tam ir ja-atlihdsina un ja-isdod, — tad lai tas sanem duhschu un jau tagad wisu kahrtigi sastahda un sarihko, kà sawus krahjumus isleetahs, un winsch sew par apmeerinaschanu atsihs, ka ne ween waijaga eet, bet ka ari pateesi eet.

Kad esam gada laiku nodsihwojuschi, tad ari labpraht gribetum sinat, waj esam gahjuschi us preekschu, waj atpakał, un nekas mums newar pahr to labaki pasinot un muhs no tam pahrleezinat, nekà tas, kad aprehkinam sawu mantibu. Schi, ja ne-esam tikai nomneeki ween, pastahw muhsu grunts ihpaschumâ, dsihwajâ un nedsihwajâ inwentarâ un naudas, labibas, ehdamà un salmu krahjumôs, kà ari mahj'saimneezibas leetâs un waijadsibâs. Ja esam weduschi grahmatu un wisu peerakstijuschi, tad gada beigâs mums naw gruhti, wisu aprehkinat, un ja to ne-esam darijuschi, tad tadschu beidsot ar to ja-eesahk, jo zitadi mehs ar wisu sawu saimneezibu grahbstamees, tà sakot, kà pa tumsu.

Seemâ mums ari walas deewsgan, to pahrdomat un apspreest, waj muhsu auglu kahrtiba laukâ ir laba un deriga, waj mehs daschados augus pareisi kopjam weenus pehz otreem, jeb waj buhtu waijadsigs, wehl labaki to eerihkot. Katra pareisa laukšaimneeziba ir pahr wisahm leetahm us to pamatota jeb dibinata, ka wiss, ko semei ustura weelu sinâ atnem jeb atwelk, tai atkal ja-atdod, ja gribam, lai muhsu płaujas netop sliktakas. Katrs semkopis tak wehlejahs un puhlejahs, sawus płaujas eenehmumus pa-augstinat jeb pawairot, un tamdehl winam ari semei wairak ir jadod, nekà tai atrahwis jeb atnehmis. To mehs sasneedsam wiswairak zaur pareisu augku kahrtibu, zaur ehdamà audseschanas pawaroschanu un zaur mahksligo mehslu sapratigu leetaschanu; jo ar stałła mehsleem ween to newaram eeguht, tamdehl ka to wiswairakâs saimneezibâs nekad naw peeteekoschâ daudsumâ.

Tà tad seema pasneedſ zihtigam semkopim laika deewsgan preeksch derigas darbibas un ari wisisdewigako brihdi preeksch dsimtas dsihwes kopschanas, un scheit, saweju starpâ, meerigâ un preezigâ sadsihwê ar behrneem un deenestneekeem, laipnâ satikſmê ar draugeem un kaimineem, mums waijaga meklet to ihsto weetu, kurâ semkopja darba preeks teek kopts un lolots. Kà wina labi apstrahdatee lauki, tà ari wina namam waijaga katram sweschneekam rahdit, ka scheit ir laba saimneeziba, un to paskubinat, tam dsihtees pakał, t. i. ari sawu mahjbuhschanu tà eerihkot.

Sintenis.

Pławu kopschana.

Pława dod wislehtako sahli. Pareisi un ruhpigi kopta pława war pasneegt wiswairako un weseligako lopu ehdamo. Bet tà ka pławà, to salihdsinot ar aramo semi, ir tikai łoti płahna semes wirskahrta, no kuras pławu sahlehm waijaga dabut sawu usturu, tad scheit ihpaschi us to jaraugahs, ka pławas dabon stahdeem derigu baribu. Stałła mehsli ir gan labi schai sinâ, jo wini padara, ka sahle aug laba un kupla, tà ka no pławahm war eeguht daudſ seena; bet tadschu wehl wairak labuma atlez, kad schos mehslus isleetà druwâs, nemaſ neluhkojot us to, ka leelakâs saimneezibâs un lejas un upes pławâs gandrihſ nekad newar no tam domat, tahs mehslot ar stałła mehsleem. Mehslu wirza teek beeschi un ar labu panahkumu us pławahm islaistita, bet to nedrihkst wis pa daudſ beeschi un pa daudſ leelâ mehrâ isleetat, tamdehl ka tad dabon schuhnainu un maſ spehzigu sahli, kurai naw nekahdas labas wehrtibas. Ihstee un wislabakee mehsli preeksch pławahm ir komposts; bet tam, to isleetajot, waijaga buht itin weenadi, smalki saberstam pulwerim un pilnigi gatawam. Bes tam ir ari daudsreis peedsihwots jeb eewehrots, ka kaulu milti un supersosfats łoti labi parahdijuschi sawu spehku us pławahm, tahs ilgaku laiku usturedami audseligas, ihpaschi tad, kad pława bija usarta, waj tika no jauna eerihkota, tà ka kaulu miltus wareja labi samaisit ar semi.

L. A. F.

Jautajumi un atbildes.

1. J. A. eeksch B.: Juhs mums raksteet: Laipni luhdsu, man pasneegt zaur „Latweeschu Awisehm" tuwakas sinas pahr „Wez-Sahtu semkopibas skolu", un proti: 1) Zik jamaksà par gadu skolas naudas? 2) Zikgadigs ir skolas kursus? 3) Zik wezi un ar kahdahm skolas mahzibahm teek skolâ usnemti? 4) Kahda ir mahzibu programa? 5) Kahdas weetas war pehz kursa pabeigschanas eenemt?

Atbilde:

Waram Jums dot tikai padomu, greestees taisni pee tagadejà skolas wadona, direktora Treu'a kunga, Wez-Sahtôs, pee Tukuma, kursch us Juhsu jautajeeneem war dot skaidrakas atbildes, nekà mums tas eespehjams. Pa 6 gadu laiku skolâ dasches kas tizis pahrgrosits; mahzibas tikuschas paplaschinatas un skolneeku isglihtoschana laukšaimneezibas kopschanà, ihpaschi moderneezibas sinâ, pahrlabota.

Sintenis.

Daschadi sihkumi.

Koleera zaureeschana.

Slimneekam wisadâ sinâ jaleekahs gultâ un, ja ween jebkà eespehjams, jamasgajahs siltâ uhdenî. Pehz tam tas labi silti jasafedſ, jaleek silti spaid'łupati ap wehderu un jadod tikai glotains dsehreens, waj nowahrits uhdens ar rumu, konjaku waj araku. Opijuma waj tanina dsehreenu waijaga dakterim eepreeksch parakstit, un tas janem akurat tà, kà ahrsts to noteizis. Sehrgu laikâ beeschi eewehrots, ka slimneeku peederigee grib wehl labaki darit, nekà ahrsts pawehlejis; bet tahda rihkoschanahs ir łoti slikta.

L. A. F.

Pehz kara winsch nonahza Warschawâ. Augstmani winu eewilka sawâ sabeedribâ, un duhschigais Krakawas Schihds drihksteja pat pee galma rahditees.

Ir pat kehninene eewehroja winu un lika kahdu deenu pee sewis aizinat.

„Elchanan-Krakowski," wina sazija, zeenigi smaididama, „tu patihzi muhsu kundsehm. Waj tu to sini, waj nè?"

Elchanans nosarka.

„Ei, zik tu newainigs! Tas nemaſ neklahjahs tahdam waronim un Polu kehnina palkawneekam. Tawas uswaras dehł tew naw nemaſ jakaunahs. Es pati, es — tawa kehninene — esmu tew sawu labpatikschanu dahwinajusi un gribu tewi redset laimigu. Apsolees, man paklausit!"

„Man nebuhs gruhti, kehniskà augstib', juhsu pawehlehm paklausit."

„Labi, — tad dodi man sawu goda-wahrdu!"

„Tiklihdſ kà sinaschu, augstà kundse, ka tas naw pret manu sirds apsinu."

„Zik tu esi usmanigs! Us kara lauka tu tahds nebiji. Gribu, ka tew buhs nemt to seeweeti, kuru preeksch tewis esmu isredsejusi, — Krakowski, bagato un skaisto jaunkundsi Elisabeti Brzostowsku, un tapehz tew jaleekahs kristitees!"

Elchanans nosarka.

„Isschkireet paschi, zeenigà kundse! Man ir bruhte no manas tautas meitahm; winas dehł, es gahju karâ, un wina swehreja, pazeetigi un ustizigi mani sagaidit. Waj es tagad, kur man laimes saule wisu gaischaki spihd, drihkstu atstaht sawas jaunibas mihlako?"

Kehninene domaja.

„Zik ilgi ir, kamehr tu no winas neka ne-esi dsirdejis?"

„Peezi gada."

Kehninene usskatija Elchananu, pa pusei brihnidamahs, pa pusei lihdszeetigi, un tad runaja smaididama: „Nu, tad dod man sawu godawahrdu, kà es tew sawu dodu: tu eiji projam ar sawu regimenti us Krakawu. Kad tu atrodi sawu bruhti ustizigu un ne-apprezejuschos, tad es juhs swehtiju; bet ja otrejadi, tad tu man peederi, Krakowski, un es tewi leeku bes schehlastibas kristit!"

„Esmu ar meeru! Mans goda-wahrds!"

Kehninene, atlaisdama, sneedsa winam roku, kuru tas noskuhpstija.

Bija wehtrains Nowembera wakars. Beess sneegs apsedsa basnizas un bagatneeku pilis, kà ari nabadsigos Schihdu dsihwoklus Krakawâ, kad kahds spehzigi klauweja pee bagatà tirgotaja Jonasa mahjas wahrteem. Ne ilgi pehz tam wezais Jonas diwus dahrgâs drehbês gehrbuschos wihrus eeweda Lunas istabâ. Luna bija isaugusi par pilnigu jaunawu. Drukstu bahla, bet tikai tamdehł, lai jo labaki winas skaistumu waretu redset, ta sehdeja loga dobumâ pee schujrahmja, no lampas apgaismota.

No eenahzejeem weens palika pee durwim, ehnâ stahwot, kamehr otrs it god'dewigi Lunai tuwojahs un sazija: „Esmu suhtits no Kijewas, no bagatà Abrama, Natana dehla, luhgt pehz tawas rokas, tu skaistà meita, preeksch Efraïma, Abrama dehla, Natana krustdehla, kursch reis bija muhsu tizibas gaischums un gudriba, kà rabis Sardomirâ."

„Loti leels gods," Luna atbildeja, „bet man tikai par to japateizahs. Newaru buht neweenam wihram par seewu, lai ari winsch buhtu diw'reis tik zeenigs!"

„Un kamdehł nè?" prezineeks prasija smihnedams.

„Tamdehł ka esmu Ezecha Elchanana bruhte, kas, manis dehł, kahdu behduli nosita, un tamdehł winam waijadseja behgt sweschumâ. Winam gribu palikt ustizama lihdſ kapam, un — ja Deews grib — aiſ kapa, — winam peeder mana sirds, un zita es mihlet newaru!"

Wihrs, kursch stahweja pee durwim, newareja wairs ilgaki noturetees, — winsch nometa mehteli un nokrita Lunai pee kahjahm.

„Elchanan'! Mans mihłakais!" Luna eesauzahs un apkampa winu it lihgsmi un mihligi.

Sirmgalwis, kursch ar Elchananu eenahza, un laimigais Jonas, redsedami, ka wini schè leeki, atstahja klusi istabu, lai waretu pee pudeles weza, laba wihna jautri papłahpat.

Zik laimigi bija jaunee, naw ne buht japeemin.

Nahkoschâ deenâ bija wisa pilsehta swehtku apgehrbâ tehrpusees. Ap pusdeenu atskaneja jauka kara musika, un Ezechs Elchanans-Krakowskis sawas regimentes preekschâ, us stalta sirga sehdedams, eejahja Krakawas Schihdu nodałâ.

Tuhkstoscheem sinkahrigu bija sastahjuschees eelâs, durwîs un logôs, un wisi usgawileja usswaretajam; ari no jumteem sweeda winam pukes sem kahjahm. Rabji to apsweizinaja, pehz tizibas likumeem wina labos tikumus slawedami.

Kad pee wezà Jonasa mahjas nonahza, Luna stahweja, gresni apgehrbusees, us balkona un meta sawam mihłakajam puka kroni preti, kuru tas ar sobinu uskehra un sawam sirgam aplika ap kaklu.

Nebija ilgi, kad Lunu un Ezechu wezais rabis Mosus sinagogâ saweenoja us muhschu. Wezà Jonasa namâ tika gresnas kahsas swinetas, un drihſ pehz tam Elchanans no Krakawas schkihrahs.

Kahdu wakaru kehninene sehdeja sawâ istabâ un tureja leelu wehstuli rokâ, kuru nupat bija sanehmusi. „Skahde," wina murminaja, sahpigi smihnedama, „winsch buhtu ihstens muischneeks, un ar laiku no wina isnahktu stałts galma kawaleeris. Skahde!"

Pa meegam.

Kas ihsti meegs un wina zehloni ir, to tagad dsihwojoschee zilweki tik pat maſ sina, kà tee, kas dsihwoja preeksch gadu tuhkstoscheem. Lai gan daudſ pahr zilweka meesas un gara darboschanos gudrots un pehtits un ari isdibinats, — no meega ihstahs dabas un buhschanas nesinam tiklab kà neka; wisi lihdſschinigee isteikumi pahr meegu ir tikai isteikumi ween, kureem truhkst peerahdischanas. Mums tikai sinams, ka meegs rodahs zaur peekuschanu, un ka winsch stiprina meesu. Bet to mehs atkal nesinam, kamdehł meega wairums daschadeem zilwekeem tik łoti daschads, ka daschi war pahrtikt ar łoti maſ meega, un ir pee tam spirgti un weseli; ziti turpreti war gulet, it kà „septini guletaji", bes ka winu leelo meegu ik reisas waretu usłuhkot par slimibas sihmi.

Tà par peem. Frantschu profesors Moawers daudsreis no deenas diwdesmit tschetrahm stundahm noguleja diwdesmit. — Kahds slawens Anglu akteeris isgahjuschâ gadu simtenî wareja tà eerihkotees, ka winsch pehz kreetnas maltites guleja zeetâ, wesełigâ meegâ wesełu deenu, un tad pahrtika diwas deenas un diwas naktis bes ehschanas un bes meega. — Kahds Parises ahrsts stahsta no kahdas dahmas, kura sawâ astonpadsmitâ gadâ gulejusi diwdesmit deenu, sawâ diwdesmitâ gadâ peezdesmit deenu un wehlaku gandrihſ wesełu gadu, no pirmahs Leeldeenas deenas 1862. g. lihdſ Merzam 1863. g. Schai laikâ wina tika ehdinata ar peenu un supi, pehz tam, kad winai tapa weens sobs israuts un pa scho starpu minetee ehdeeni mutê pilinati.

Ari tahdu zeeta meega atgadijeenu netruhkst, kur guletajs pat leelus meesas eewainojumus nejuht. Wisbrihnischkigakais no schahdeem atgadijeeneem lasams Bristeles pilsehtas (Anglijâ) slimnizas grahmatâs. Aukstâ seemas naktî eenahzis wasankis kahdâ kalku zeplî un nolizees pee kuroschahs krahsns gulet. Weena kahja, kà rahdahs, winam pagahjusi pa tuwu pee krahsns zauruma; jo kahja pa nakti winam sadedsa tà pawisam, ka no winas wairak nekas ne-atlika, kà tschupina pelnu. Un schis wihrs tadschu ne-atmodahs ahtraki, lihdſ kamehr łaudis to no wina nahwes meega modinaja. Winu noweda us mineto slimnizu, kur winsch nedelu wehlak nomira. Ja schis brihnischkigais atgadijeens nestahwetu apstiprinatâs aktês, tad buhtu jadomà, ka tas ir kahds jauns Münchhausena stahsts.

Ari tas ir peerahdits, ka pee dascheem zilwekeem smadsenes pa meegam stipri darbojahs; jo daschi pa meegam isdarijuschi gruhtus, jo gruhtus gara darbus. Tà par peem. Frantschu slawenais matematijas profesors Kondorsè meegâ isrehkinajis gruhtus rehkinumus, kurus tas nomodâ nekahdi newarjis peewaret. — To paschu stahsta no kahda Anglu studenta Hembridschâ. — Slawenais Amerikanu tauteetis Benjaminsch Franklins ari esot daschus no saweem wiskreetnakajeem raksteem pa meegam sastahdijis. — Wahzu leelais dsesmineeks un rakstneeks Göthe daudsreis no rihta usrakstija domas, kas winam pa nakti meegâ usnahkuschas. — Italijas slawenais sijolu spehletajs Gisepe Tartini kahdâ naktî sapnoja, ka welns winam esot parahdijees un usspehlejis winam łoti gruhtu un smuku musikas gabalu. Kad Tartinis atmodahs, winsch gan newareja no schihs brihnischkigahs musikas noti pa notei atminet, bet no leeluma us tahdu wihsi winsch to tadschu sagrabinaja. Schahdâ wihsê radita slawenà „welna sonate".

Ziti atkal pa meegam un ar zeetahm azim padara gruhtus darbus, bes ka wini paschi ko no ta sinatu. Kahds Anglis pa meegam un ar aiswehrtahm azim it skaidri un kahrtigi rakstija: rindas bija waijadsigâ un weenadâ attahłumâ weena no otras un wahrdi bija skaidri, waijadsigahs sihmes bija sawâ weetâ, neweenas punktites us i netruhka; rakstitajs sawu rakstu daschadi pahrlaboja, isstrihkeja wahrdus un usrakstija zitus pareisajeem pahri, un to wisu winsch darija tik kahrtigi, ka nekahdas sajukschanas nenotika.

Franzijas Bordo pilsehtâ kahds jauns garidsneeks pa meegam izzehlees no gultas, peegahjis pee rakstu galda un usrakstijis sprediki. Ziti

Basniza un skola.

Sinas no Deewa walstibas.

„Lai nahk Tawa walstiba!" Kas pateesi sawu Kungu Jesu Kristu mihlo, tas ik deenas tà luhdsahs, — tas ari puhlejahs, zik spehj, lai noteek, kà winsch luhdsahs, — tas ari ilgojahs sinat, waj wina luhgschanas un puhleschanahs top debesis paklausitas, un sirsnigi preezajahs, kad dabon skaidras sinas, ka teescham Deewa walstiba nahk, — ka tahdi, kas lihds schim sawà mahn'tizibà wellam kalpojuschi un preeksch elkeem semê metuschees, — tagad muhsu Kungu Jesu Kristu atraduschi un winam sawas sirdis atdewuschi par swehtu pateizibas upuri.

Lai ari Juhsu sirdis, mihkee lasitaji, schis swehts preeks zelahs un wairojahs, daru Juhs usmanigus uf kahdahm labahm grahmatinahm, kas tahdu saldu sinu nesuschas pahr Deewa walstibas nahkschanu; Juhs schihs grahmatinas Rihgà pee Hörschelmana kga par lehtu maksu, katru par 5 kap., wareet pirktees, un ari Juhsu mihkee mahzitaju kungi tahs Jums labpraht gahdahs. Ihsumà pahr schihm grahtinahm Jums schè stahstischu.

„Dahwids Maschilo un Jehkabs Zerehre", — tà ir usrakstits uf diwahm grahmatinahm.

Schinîs abâs grahmatinâs lasam, kà Deewa walstiba Deenwidus-Afrikà Basuto-tautas widû ir eesahkusees un wairojusees. Uf tureni Berlines misionaru beedriba nosuhta sawus strahdneekus, lai melno lauschu zeetâs sirdîs sawu swehto sehklu iskaisa. Pa welti tee naw strahdajuschi. Jau wairak nekà 20 tuhkst. paganu tur kristiti un 56 misionari 48 misiones weetâs nepeekususchi sawu swehto, gruhto darbu strahdà. Grahmatâs lasot, mahzamees sawu Kungu augsti slawet, kura schehlastiba dara tik leelas leetas un tik bagatigi swehti un puschko nabagus, tukschus paganus! Dahwids Maschilo un Jehkabs Zerehre ir abi tahdi Deewa schehlastibas leezineeki. Wisdsiłakà tumsibà dsimuschi un auguschi, jaunibas deenâs no Deewa Swehtà Gara apgaismoti, swehtà kristibà atjaunoti (1874. un 1868. gadà), tee sawà dsihwoschanà peerahdijuschi, zik spehziga Deewa schehlastibas saulite: kahda dsihwa tiziba, kahda karsta mihlestiba, kahda ustiziga pastahwiba pee wineem redsama! Zaur daudz behdahm teem bija ja-eet, — daschu reis ari nomaldijahs no schaurà zeka, — Deewa rokas winus glahba! Luhgsim sawu Kungu, lai mums wiseem, ari teem melnajeem brahkeem, palihds, ustizigeem buht lihds galam, lai nesawihstamo debess kroni dabujam!

„Bruhnajs mahzitajs Hanuks Dats", — tà treschai grahmatinai usrakstits.

Schè mums skaidri un dsihwi stahsta pahr Berlines otrahs misiones beedribas darbu, ko strahdà Indijà pee Kols-laudim. Schi, no Gossnera mahzitaja 1836. gadà dibinatà beedriba ir jau pahri par 150 misionareem issuhtijusi, un wairak nekà 35 tuhkst. kristigu lauschu zaur winu darbu debess zeku usgahjuschi un pa to paschu staigà, lai gan wehl daudzreis klibodami un klupdami. Misionareem palihds ari daschi mahzitaji, kas no pascheem Kols-laudim zehluschees; tahdu pawisam tagad jau ir 14, un weens no scheem ir augschpeeminetais Hanuks Dats. Sawà jaunibà schis sawa tehwa wehrschus ganijis, gandrihs gluschi pliks; tikai netihrs, saplihsis lakats winam bijis seets ap gurneem, un ap kaklu kulite ar burwibas eerotscheem. Kad wina tehws taisijahs peenemt kristigo tizibu, tad Hanuks aisbehdsa un paslehpahs; jo no kristigahs buhschanas tas neko naw gribejis sinat. Bet Deews bija winu isredsejis par sawu kalpu; wisa pretoschanahs it neeka nelihdseja, — Deewa rokas winu satwehra un wairs ne-atlaida. Tagad Hanuks ir par mahzitaju Tapkara zeemà jau no 1875. gada; wehl winsch strahdà pilnà spehkà un ustizigi sawà amatà. „Kad to peemin, kahds winsch bijis jaunibas deenâs, un kahds tagad palizis, tad winu war lihdsinat ehrkschku kruhmam, kas par auglu koku pahrwehrtijees. Ari tas lauks, kur winsch tagad strahdà, papreekschu bijis lihdsigs ehrkschku un dadschu laukam; tagad tur jau atronahs ihstenas kristigas dsihwoschanas wahrpas," tà pahr winu it pateesigi leezinats tanî grahmatinà, kurà wina pilnigais dsihwes gahjums aprakstits. Lasi pats, — Tewim no lasischanas buhs swehtiba!

(Turpmak beigums.)

Muhsu wezischi un wezites.

Ir pats plaujas laiks. Sahdscha ir tukscha, kà ismirusi. Par to atkal ahrà uf druwahm ir jo dsihwa un naiga kustiba redsama. Wihri, kam ween tik spehks kaulôs, strahdà un slauka sweedrus, kuhlus un kopinas wahkdami un kraudami. Bet sehtâs, kà jau mineju, ir wiss klusu un rahmi. Tikai daschi laudis palikuschi mahjâs. Tee ir, itin sihzinos jeb masinos neskaitot lihdsa, muhsu mihkee wezischi un wezites. Schee ir leeli dahrgumi ikweenà mahjsaimneezibà, daudz dahrgaki par seltu, sudrabu un dimanteem; jo sihzinee jeb masinee ir, tà sakot, dsimtu zeribas schuhpulis. Mihkee wezischi un wezites atkal ir saite, kas tagadejo pa-audsi saweeno ar pagahjuscho laiku, ar muhsu zeenijameem sentscheem, un palihds ar padomeem un darbeem, mahzidami labus tikumus un deewabihjibu, ka lai eeguhstam swehtibu un meeru sawà mahjbuhschanà, un schihs dahrgahs mantas sargajam un usglabajam.

Ja reis pahrstaigatum namu no nama, mahju no mahjas, kur mihkee wezischi un wezites eedsihwo, kureem laika sobs sagrausis kaulus, tos padaridams lihkus, jo lihkus, tad jo drihs it gaischi un skaidri waretum redset un eewehrot, ka ihsti schee ir tee dimanta gabalini, kuri jo leelà mehrà pelna, ka tos lolojam, godajam un zeenijam. Gruhtus darbus, sinams, wini gan wairs newar paskrahdat. Bet tik ilgi, kamehr ween teem dsihwiba kaulôs, kamehr ween tee spehj kahju un roku pazelt un kustinat, mehs winus atrodam pee zik dascha darbina rihkojamees, kas mums ihsti sasilda sirdi. Leelakas mokas jau wairs newaretu buht scheit semes wirsû, schajà muhsu sweschneezibas laikà, preeksch sirmgalwja semkopja, kas wisu sawu zauru muhschu zihtigi strahdajis un puhlejees, karstus sweedrus leedams un slauzidams, un labpraht krahjis un gahdajis par saweem mihkulischeem, nekà tahs, kad sawâs wezischa deenâs wairs neka newaretu paspeht, un nekur wairs roku peelikt un palihdset, waj kahju pazelt un kahdu soli paspert. Un tàpat tas ari ir ar mihkajahm wezitehm. — Kas ar godu walkà sawus sirmos matus, tas gan sina if saweem pascha peedsihwojumeem, zik dsiła pateesiba atrodahs tais swehto rakstu wahrdôs: „Muhsu dsihwibas labums ir gruhtums un behdas", un zik pateesi tas ir, kad saka: „Darbs dara dsihwi saldu".

Bet kur wezums teek kopts, tur kopj ari peedsihwojumus. Jo bagataka ar darbu kahda zilweka dsihwe bijusi, jo leelaks wezumà ir dsihwes peedsihwojumu pulks. Bet peedsihwojumi ir wislabakee pamahzitaji wisâs leetâs. Kad par peemehru saimneezibà labs padoms ir dahrgs, kad slimibas mahju sadsihwê eelauschahs, kad prahws behrnu pulzinsch ir jakopj un ja-usrauga, — ak, zik tad derigi un labi ir muhsu mihkee wezischi un wezites! No zik leela swara ir tahdôs laikôs, tahdôs brihschôs ustizigà, mihkà tehwa padoms, ruhpigahs, lehnigahs mahtes palihdsigà roka!

Bet wezuma wiskrahschnakà rota ir ta, ka, atteezotees uf bagateem sirds peedsihwojumeem, war leezinat, teikt un slawet, zik leela bijusi Deewa schehligà palihdsiba un kahds jo warens spehks eeradees zaur sirsnigu Deewa peeluhgschanu un peesaukschanu. Kur kahdà mahjà, kahdà namà eedsihwo deewabihjiga mahmina, kura katru brihdi mahk sawas rokas salikt karstà deewaluhgschanà, kur kahdà mahjà, kahdà namà eemahjo wezs tehtinsch, sirmeem mateem, waj pliku galwinu, kura wismihkakais darbs, wismihkakà kusteschana ir sawà muhscha wakarà, swehtdeenâs nobraukt waj nostaigat uf mihlo basnizinu, tur lihds ar daudz ziteem kristigeem brahkeem un kristigahm mahsahm Deewu peesaukt garà un pateesibà, klausitees sprediki un tam Kungam preezigi dseedat slawas un pateizibas dseesmas, — tur ari Deewa swehtibas netruhks nei behrneem, nei behrnu behrneem. Jo taisna zilweka luhgschana daudz eespehj, ja ta nahk no sirds wisdsiłakeem dsiłumeem. Un zetortà bauslî apsolità swehtiba peetek behrneem jo leelakà mehrà, jo ruhpigaki, mihkaki un sirsnigaki wini sawus wezos wezakus kopj un lolo, proti ar tahdu mihlestibu un godbihjibu, kà to Deews pats grib un minetà bauslî ir pawehlejis.

„Godà tehwu un mahti, — schis ir pirmais bauslis, kuram ir apsolischana," un no tam neteek atlaists ne tikdaudz, zik melnuma aiz naga, — ari pat tad nè, kad wezee wezaki top wahji, waj kad wineem peestahjahs wezuma kaites, kuras zilweka muhscha beigâs mehdz eerastees, un zaur ko kopschana top jo gruhta un prasahs daudz, jo daudz mihlestibas un pasch'aisleeguma upuru. Kad behrni ir pee-auguschi, ir, tà sakot, eestahjuschees wihra un seewas godà, sawu paschu mahjbuhschanu eerihkodami un eegrosidami, tà ka nu stahw uf sawahm paschu kahjahm, tad gan winu sadsihwe ar meesigajeem wezakeem tai sinà top zitada, ka teem nu ari pascheem eerodahs sawas ruhpes un behdas, sawi peenahkumi, sawas waijadsibas un sawi puhlini. Bet nu tikai ihsti wineem waijaga radinatees mihlestibà un godbihjibà, un schihs abas leetas jo zihtigi peekopt. Kas sawus wezos wezakus ustizigi un mihli kopj, tas peepilda ne ween sawu Kristus zilweka peenahkumu, bet ari, tà ruhpigi un mihli kopdams sawus wezakus, eeguhst bagatigu swehtibu, tiklab laizigu, kà ari garigu, preeksch sewis, sawas seewas, saweem behrneem un wisa sawa nama un sawas dsihwes. Jo tà ir dsihwa, neapgahschama pateesiba: „Wezaku swehtiba zek behrneem namus".

Skaudiba.

Skaudiba ir wissliktakà un wisgruhtaki sapostamà kaislîba pee zilwekeem. Behrnu skaudiba ir ihsa un ahtra, kà pehrkona leetus, pehz kura atkal saule spihd. Bet leelu zilweku skaudiba ir kà garais leetus, pastahwiga, weenmuliga, tumscha. Kas pee behrneem isleekahs skaudiba, tas beeschi naw zits nekas, kà tikai stipra eegribas kahriba. Behrns war raudat un brehkt pehz kahdas paijinas, kuru tas redz zita behrna rokà; winsch to labpraht gribetu dabut, bez ka tas pee tam otru behrnu eenihdetu. Jo wezaks ir, jo wairak parahdahs ihstais eenaids ar wiseem saweem nejaukajeem augoneem, kà naidu, apmeloschanu, slepenu waijaschanu un wiltibu. Tapehz audsinaschanai waijaga scheit pee laika stahtees zelà. Behrnam waijaga jau agri mahzit pasch'aisleegumu, tuwaka mihlestibu un zitu zilweku teesibu zeenischanu. *α.*

Dahwanas.

Jelgawas kurlmehmo skolai par labu eenahza no Saukas-Ekschnu draudses zaur mahzitaju Deringera kgu 24 rubli.

Sirsniga pateiziba un Deewa swehtiba dewejeem!

Preekschneeziba.

---

nokkatijahs scho darbu, no ka winsch pats neka nesinaja, un aislika winam dehliti starp azim un papihri; bet winsch strahdaja sawu darbu kà papreekschu. Zitâ reisâ winam klusi atnehma to papihri, uf kura winsch bija eesahzis rakstit; bet tuhlit winsch pamanija pahrmainischanu un atmodahs, pareiso papihri meklejot. Wehl zitâ reisâ winsch rakstija notes ar wahrdeem apakschâ. Wahrdu burti winam bija isnahkuschi pa leelu, tà ka silbas nestahweja apaksch sawahm notehm. Ari scho misejumu winsch pamanija, un rakstija wisu pa jaunu.

Tahdu zilweku, kas pa meegam staigà apkahrt, ir loti daudz. Kahda jauna seeweete staigaja meegà pa istabu apkahrt, bez ka wina buhtu peeduhrusees pee galdeem, krehsleem waj zitahm istabas leetahm; ja winai ar noluhku lika kahdu schkehrsli, tad ari tam wina greesa zeku. Azis winai nebija zeeti, turpreti plati walà; bet ka wina ar tahm buhtu skatijusees kà zilweks, kas nomodà, tas newar buht, jo wisstiprakais gaischums, ko winai tureja preeksch azim, winu ne buht netrauzeja; tàpat wina ne-aiswehra azis, kad winai pirkstu peeduhra pee azu ahbola.

Daschi nakts staigataji solo it droschi pa schaureem dehkeem, augsteem jumteem, waj gar dsiłeem besdibineem. Lai wini nomodà buhtu deewsin zik bailigi, pa meegam wineem wisas bailes suduschas. — Ziti atkal, pa meegam staigadami, aiseet pee sawa deenas darba. Ne sen atpakal kahdam muhrneeka sellim wina meisteris usdewa, lai schis no rihta no-eijot uf kapeem un ismehrojot jauno muhri, ka waretu basnizas preekschneezibai usdot rehkinumu. Sellis eerasiâ laikà apgulahs; bet kad winsch atmodahs, winsch, sewim par leelu leelo brihnumu, atrada, ka winsch jau pilnigi apgehrbees un stahw uf klaija lauka un tumsà. Drihs winsch atsina, ka winsch ir uf kapeem, un ka winam rokà mehrs un grahmata. Ari winsch atrada, ka winsch muhri it pareisi ismehrojis un wisu tik pat pareisi grahmatà peerakstijis. — Kahds Italeetis daudzreis nakts widû, ne-atmodees, nogahja pagrabâ, bez ka buhtu peeduhrees pee daschadeem schkehrschkeem, kas bija zeklà, nowilka no muzas wihnu un gahja atkal, ne-atmodees, sawà gultà atpakal. Daschreis trahpijahs, ka winsch atmodahs, kamehr wehl bija pagrabâ; tad winam bija gruhtaki, pa tumsu tapt if pagraba ahrà, nekà kad winsch wisdsiłakà meegà to darija. — Kahds zits Italeetis meegà pahrgahja uf koka garkahjahm pahr strauju upi, peepeschi atmodahs un wairs ne-usdroschinajahs brist atpakal, pirms nebija pilnigi gaischs.

Daschi zilweki pa meegam ari runà. Tà kahda jauna Franzuseete pa meegam sewi tureja par preesteri, teiza spredikus, dseedaja garigas dseesmas un isskaidroja garigus jautajeenus; bet atmodusees, wina no wisa ta nesinaja neka. — Kahda Angleete pa meegam isstahstija wisu, kas winai pa deenu bija notizis, un proti: wina atkahrtoja wisus tos wahrdus, kurus wina pati bija runajusi, bet zeeta klusu pa to laiku, kurà winai tizis atbildets.

Tè nu mehs esam ussihmejuschi masu skaitu eewehrojamako peemehru no noslehpumu pilnahs meesas un gara darboschanahs pa meegam. Bet ne buht mehs ne-usdroschinamees, mehginat isskaidrot, zaur ko un aiz kahdeem zehloneem wiss tas noteek; jo paschi zilweka meesas un gara pehtitaji to wehl naw isdibinajuschi. —

Drupas un druskas.

Kà kahd'reis kahds wihrelis weenu deenu, it ihpaschi swehtdeenu, bija pasaudejis.

Tas notikahs N. pagastà, kur kahds wihrelis sawas pagasta nodoschanas sawà pagastà nesis samaksat. Labi! Nodoschanas nomaksajot, winam wehl atlikuschees kahdi rubli, un nu wihrelis eet uf mahjahm. Bet zeklà, uf mahjahm eijot, winam peebeedrojees otrs wihrelis, wina kaiminsch, un nu wini eet abi sawu sinamo zeku. Tomehr krogam garam newar pa-eet abi wihreli ne tad, kad ne kapeikas naw kabatà, kur tad lai wehl eet, kad nauda ir klaht, un kur nu abi kaimini weens otram war lihdset! Tà ari nu wini krogà, kursch winu zeka malà stahw, sahkuschi pee bufetes it lepni usdsihwot, tà ka jau kahriba radusees, ko labu uskost. Nu sahzahs starp wihreem faruna, ko lai pastellè preeksch uskoschanas. Beidsot otrs zeka beedrs uf pirmo saka: „Waj sini ko, zeemin'? Liksim krodsineekam, lai nokauj 2 wistas, un tad waresim it lepni uskost!" — Kà domats, tà darits. Tuhlit wini jautà krodsineekam, waj buhtu eespehjams, ispildit winu wehleschanos. Krodsineeks teem atbild: „Kapehz tad nè, kad tik man labi samaksà." — „Nu, tad buhs labi!" abi wihreli atsauzahs. „Mehs to tà gribam!" — Bet kamehr wistas nokauj un ehschanai sagatawo, aistek ari labs brihdis. Tà wini, uf maltiti gaididami, istukschojuschi wehl kahdu buteli snabja un ari kahdas buteles bairischa; bet tad ari tuhlit eemiguschi tà, ka maltite palikusi lihds otrahs deenas pawakari, kur nu atkal abi wihreli atmodusches un sahkuschi meelotees. Ehdot, pirmais saka uf krodsineeku: „Zik ilgi mehs esam gulejuschi?" — Krodsineeks, jokodams, atbild: „Nu, zik tad ilgi! Redseet, ka wehl naw ne labi satumsis." — „Ei, nu tad ir labi!" wihrelis atbild. „Tad wareschu wehl laikà pahreet mahjâs un isguletees, un tad riht' west sawa kaimina jaunpeedsimuscho dehlu pee kristischanas." — Japeemin, ka ta deena, kur wihreli pastelleja maltiti, bija sestdeenas pawakare, bet nu tee to bauda tikai swehtdeenas pawakarê. — „Ei, ja!" otrs zeka beedrs saka. „To tu wehl isdarisi it kahrtigi!" — Tà wini nu, ehsdami, wehl usmet pa tscharkai, un beidsot, par wisu tehrinu samaksajuschi, dodahs uf mahjahm. — Pret mahjahm abi beedri isschkirdamees, weens otram wehl peekodina, kà seewahm nebuhs sinat, ka wini tahdu maltiti turejuschi. Pirmais nu, mahjà tizis, usleen uf stalla augschu un noleekahs uf seena, pats pee sewis sazidams: „Tè nu it brangi wareschu noguletees, un no rihta ne mana seewina nesinahs, kurà laikà pahrnahzis, un tad, kà jau pee swehtdeenas, buhschu it spirgts un wareschu sawa kaimina dehlinu it godigi nowest pee kristibas." — Peenahza rihts, un nu wihrelis ari atmodahs. Tagad winsch it schigli, no stalla nokahpis, dodahs uf ganiklu pehz sawa sirdsina, un to dabujis, wed uf mahjahm un sahk saweem rateleem eelikt labakas redeles, lai waretu it pa godam nobraukt lihds basnizai. Seewa, peezehlusees, iseet ahrà, dsiht lopinus uf ganibahm, eerauga sawu wihru, naigi gar sirgu un rateem puhlejamees, un waizà: „Kur tad nu tik ilgi biji, un kur tad tagad taisees braukt?" — „Kuhmâs!" wihrs it saschutis atbild. „Waj tad nesini, ka schoriht kaimina dehlens jawed uf basnizu pee kristibas? Un ko tad tu wehl tè tahda nodriskahjusees wasajees? Taisees, ka waram braukt!" — Seewa saka: „Ko tu tè muldi?! Wakar jau kaiminsch sawu dehlinu nokristija; tawà weetà winsch usluhdsa muhsu kaiminu N., un tas tad ari behrninu lihds basnizai noweda." — Wihrs waizà: „Ko, waj tad schodeen naw swehtdeena?" — Seewa atbild: „Nè, naw!" — Tad wihrs it saschutis eesauzahs: „Ak tu nolahdets krodsineeks ar wisu sawu wistas zepeli! Zaur to nu man waijaga palikt preeksch kaimina par krahpneeku, un turklaht wehl kristibas saudet!"

Skrusdinu Jahnis.

Trepju mihkla.

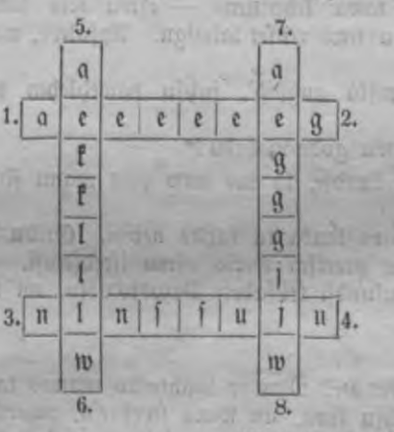

Schos burtus pareisi sastahdot un no 1 uf 2 un 5 uf 6 lasot, isnahk sala seemeku Ledus juhrà, un no 3 uf 4 un 7 uf 8 lasot, — upe Afrikâ.

Parisu Frizis.

(Usminejums 52. nummurà.)

Burtu mihklas usminejums.

(Skat. 48. nummurà.)

L	u	t	e	r	s
A	b	r	a	m	s
U	r	a	n	u	s
W	e	t	t	e	r
A	l	b	e	r	t
S	a	u	z	a	t

(Usminejuschi: Elfriede Retstein, Carlis Herrschells, Schanis Balodis, Wilhelms Schwollmanns, Liesete Reuder un Liesete J....gs, Jelgawà.)